

הוצאת
הלכות
מ
ע
ב

הא
תסחה

אשכול עונשין ודרכי ענישה

חוק העונשין, התשל"ז-1977

חוק העונשין, התשל"ז-1977¹

חלק מקדמי

פרק א': הוראות יסוד

[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]

אין ענישה אלא לפי חוק

[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]

1. אין עבירה ואין עונש עליה אלא אם כן נקבעו בחוק או על-פיו.

ענישה לפי חקיקת משנה

[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]

2. (א) הסמכות להתקין תקנות לביצוע חוק, כוללת אף את הסמכות לקבוע עבירות על התקנות ועונשים על עשייתן; ואולם, עונש מאסר שנקבע בתקנה, תקופתו לא תעלה על ששה חודשים, ואם נקבע עונש קנס - לא יעלה שיעורו על הקנס שניתן להטיל בשל עבירה שעונשה הוא קנס שלא נקבע לו סכום.

(ב) תקנות שבהן נקבעו עבירות ועונשים טעונות אישור ועדה של הכנסת.

אין עונשין למפרע

[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]

3. (א) חיקוק היוצר עבירה לא יחול על מעשה שנעשה לפני יום פרסומו כדין או יום תחילתו, לפי המאוחר.

(ב) חיקוק הקובע לעבירה עונש חמור מזה שנקבע לה בשעת ביצוע העבירה, לא יחול על מעשה שנעשה לפני פרסומו כדין או לפני תחילתו, לפי המאוחר; אך אין רואים בעדכון שיעורו של קנס החמרה בעונש.

1 ס"ח 864, התשל"ז (4.8.1977), עמ' 226 (ת"ט: ס"ח 943 התשל"ט).

תיקונים: ס"ח 869, התשל"ז (12.9.1977), עמ' 322;

ס"ח 881, התשל"ח (12.1.1978), עמ' 53;

ס"ח 891, התשל"ח (30.3.1978), עמ' 113 [התשל"ח (מס' 2)];

ס"ח 899, התשל"ח (30.6.1978), עמ' 146 [התשל"ח (מס' 3)];

ס"ח 900, התשל"ח (6.7.1978), עמ' 148 [התשל"ח (מס' 4)];

ס"ח 923, התשל"ט (18.1.1979), עמ' 38;

ס"ח 924, התשל"ט (1.2.1979), עמ' 43 [התשל"ט (מס' 2)];

ס"ח 944, התש"ם (1.11.1979), עמ' 3;

ס"ח 954, התש"ם (3.1.1980), עמ' 40 [התש"ם (מס' 2)];

ס"ח 959, התש"ם (8.2.1980), עמ' 60 [התש"ם (מס' 3) ו-(מס' 4)];

ס"ח 965, התש"ם (28.3.1980), עמ' 95 [התש"ם (מס' 5)];

ס"ח 968, התש"ם (13.4.1980), עמ' 112 [התש"ם (מס' 6)];

ס"ח 970, התש"ם (23.5.1980), עמ' 129 [התש"ם (מס' 7)];

ס"ח 1033, התשמ"ב (30.11.1981), עמ' 4;

ס"ח 1053, התשמ"ב (21.6.1982), עמ' 172 [התשמ"ב (מס' 2)];

ס"ח 1057, התשמ"ב (4.8.1982), עמ' 196 [התשמ"ב (מס' 3)];

ס"ח 1057, התשמ"ב (4.8.1982), עמ' 197 [התשמ"ב (מס' 4)];

ס"ח 1079, התשמ"ג (30.3.1983), עמ' 58;

ק"ת 4501, התשמ"ג (7.6.1983), עמ' 1502 [התשמ"ג (מס' 2)];

ס"ח 1088, התשמ"ג (28.7.1983), עמ' 130 [התשמ"ג (מס' 3)];

ק"ת 4594, התשמ"ד (12.2.1984), עמ' 948;

ס"ח 1119, התשמ"ד (20.6.1984), עמ' 156 [התשמ"ד (מס' 2)];

ק"ת 4674, התשמ"ד (29.7.1984), עמ' 2065 [התשמ"ד (מס' 3)];

ק"ת 4786, התשמ"ה (31.3.1985), עמ' 999;

ק"ת 4885, התשמ"ו (20.12.1985), עמ' 298;

ס"ח 1191, התשמ"ו (13.8.1986), עמ' 219 [התשמ"ו (מס' 2)];

ק"ת 5001, התשמ"ז (29.1.1987), עמ' 358;

ס"ח 1212, התשמ"ז (9.4.1987), עמ' 80 [התשמ"ז (מס' 2)];

ס"ח 1246, התשמ"ח (31.3.1988), עמ' 62 ו-64 (שני תיקונים);

ס"ח 1261, התשמ"ח (27.7.1988), עמ' 185 [התשמ"ח (מס' 2)];

- ס"ח 1283, התשמ"ט (3.8.1989), עמ' 87;
 ק"ת 5209, התשמ"ט (8.8.1989), עמ' 1234 [התשמ"ט (מס' 2)];
 ס"ח 1290, התש"ן (7.12.1989), עמ' 10;
 ס"ח 1300, התש"ן (12.1.1990), עמ' 44 [התש"ן (מס' 2)];
 ס"ח 1305, התש"ן (14.2.1990), עמ' 90 [התש"ן (מס' 3)];
 ס"ח 1311, התש"ן (22.3.1990), עמ' 112 [התש"ן (מס' 2)];
 ס"ח 1329, התש"ן (10.8.1990), עמ' 196 [התש"ן (מס' 3)];
 ס"ח 1336, התשמ"א (26.12.1990), עמ' 34;
 ס"ח 1348, התשמ"א (6.3.1991), עמ' 104 [התשמ"א (מס' 2)];
 ס"ח 1361, התשמ"א (26.6.1991), עמ' 176 [התשמ"א (מס' 3)];
 ס"ח 1365, התשמ"א (25.7.1991), עמ' 206 [התשמ"א (מס' 4)];
 ס"ח 1366, התשמ"א (31.7.1991), עמ' 208 [התשמ"א (מס' 5)];
 ס"ח 1384, התשמ"ב (21.2.1992), עמ' 78;
 ס"ח 1390, התשמ"ב (24.3.1992), עמ' 142 [התשמ"ב (מס' 2)];
 ק"ת 5506, התשמ"ג (4.3.1993), עמ' 486;
 ס"ח 1447, התשמ"ד (18.1.1994), עמ' 59;
 ס"ח 1476, התשמ"ד (4.8.1994), עמ' 264 [התשמ"ד (מס' 2)];
 ס"ח 1481, התשמ"ד (23.8.1994), עמ' 348 [התשמ"ד (מס' 3)] (ת"ט - ס"ח התשמ"ה, עמ' 365 ועמ' 400)
 (תחילת תוקף התיקון: 23.8.1995);
 ס"ח 1514, התשמ"ה (31.3.1995), עמ' 168;
 ס"ח 1535, התשמ"ה (3.8.1995), עמ' 374 [התשמ"ה (מס' 2)];
 ס"ח 1537, התשמ"ה (7.8.1995), עמ' 390 ועמ' 391 [התשמ"ה (מס' 3) ו-(מס' 4)] (ת"ט בס"ח 1600, התשמ"ו, עמ' 384);
 ס"ח 1552, התשמ"ו (18.12.1995), עמ' 16;
 ס"ח 1557, התשמ"ו (19.1.1996), עמ' 42 [התשמ"ו (מס' 2)];
 ס"ח 1583, התשמ"ו (21.3.1996), עמ' 241 [התשמ"ו (מס' 3)]. הצ"ח 2505, התשמ"ו, עמ' 554; הצ"ח 2496, התשמ"ו, עמ' 524 (שני תיקונים);
 ס"ח 1592, התשמ"ו (12.5.1996), עמ' 351 [התשמ"ו (מס' 4)]. הצ"ח 2366, התשמ"ה, עמ' 306;
 ק"ת 5760, התשמ"ו (11.6.1996), עמ' 993 [התשמ"ו (מס' 5)];
 ס"ח 1676, התשמ"ח (22.7.1998), עמ' 270. הצ"ח 2522, התשמ"ו, עמ' 606;
 ס"ח 1683, התשמ"ח (5.8.1998), עמ' 316 [התשמ"ח (מס' 2)]. הצ"ח 2639, התשמ"ו, עמ' 464 ו-477;
 ס"ח 1734, התש"ס (7.4.2000), עמ' 157. הצ"ח 2833, התש"ס, עמ' 153;
 ס"ח 1739, התש"ס (11.6.2000), עמ' 194 [התש"ס (מס' 2)]. הצ"ח 2821, התש"ס, עמ' 2;
 ס"ח 1742, התש"ס (25.6.2000), עמ' 215 [התש"ס (מס' 3)]. הצ"ח 2674, התשמ"ח, עמ' 174;
 ס"ח 1746, התש"ס (21.7.2000), עמ' 226 [התש"ס (מס' 4)]. הצ"ח 2839, התש"ס, עמ' 187, הצ"ח 2639, התשמ"ו, עמ' 464 והצ"ח 2852, התש"ס, עמ' 302 (שני תיקונים);
 ס"ח 1769, התשס"א (27.12.2000), עמ' 98. הצ"ח 2948, התשס"א, עמ' 316;
 ס"ח 1775, התשס"א (15.2.2001), עמ' 138 [התשס"א (מס' 2)]. הצ"ח 2734, התשמ"ח, עמ' 448;
 ס"ח 1784, התשס"א (29.3.2001), עמ' 206 [התשס"א (מס' 3)]. הצ"ח 2969, התשס"א, עמ' 405;
 ק"ת 6013, התשס"א (3.5.2001), עמ' 769 [התשס"א (מס' 4)];
 ס"ח 1790, התשס"א (24.5.2001), עמ' 388 [התשס"א (מס' 5)]. הצ"ח 2940, התשס"א, עמ' 154;
 ס"ח 1794, התשס"א (20.6.2001), עמ' 408 [התשס"א (מס' 6)]. הצ"ח 3007, התשס"א, עמ' 640;
 ס"ח 1795, התשס"א (20.6.2001), עמ' 420 [התשס"א (מס' 7)]. הצ"ח 2979, התשס"א, עמ' 518;
 ס"ח 1800, התשס"א (26.7.2001), עמ' 449 [התשס"א (מס' 8)]. הצ"ח 2997, התשס"א, עמ' 606;
 ס"ח 1810, התשס"ב (14.11.2001), עמ' 15. הצ"ח 3023, התשס"א, עמ' 746;
 ס"ח 1814, התשס"ב (18.12.2001), עמ' 32 [התשס"ב (מס' 2)]. הצ"ח 3031, התשס"א, עמ' 779;
 ס"ח 1845, התשס"ב (22.5.2002), עמ' 411 [התשס"ב (מס' 3)]. הצ"ח 3082, התשס"ב, עמ' 286;
 ס"ח 1849, התשס"ב (13.6.2002), עמ' 422 [התשס"ב (מס' 4)]. הצ"ח 3093, התשס"ב, עמ' 374 והצ"ח 3075, התשס"ב, עמ' 230 (שני תיקונים);
 ס"ח 1851, התשס"ב (19.6.2002), עמ' 448 [התשס"ב (מס' 5)]. הצ"ח 3107, התשס"ב, עמ' 455;
 ס"ח 1859, התשס"ב (24.7.2002), עמ' 487 [התשס"ב (מס' 6)]. הצ"ח 3140, התשס"ב, עמ' 689;
 ס"ח 1874, התשס"ג (20.11.2002), עמ' 58. הצ"ח 3141, התשס"ב, עמ' 694; הצ"ח 3166, התשס"ב, עמ' 861 והצ"ח - כנסת 1, התשס"ג, עמ' 2 (שלוש תיקונים);
 ס"ח 1896, התשס"ג (16.7.2003), עמ' 514 [התשס"ג (מס' 2)]. הצ"ח 3169, התשס"ב, עמ' 878;
 ס"ח 1900, התשס"ג (6.8.2003), עמ' 536 [התשס"ג (מס' 3)]. הצ"ח 3147, התשס"ב, עמ' 717;
 ס"ח 1903, התשס"ג (19.8.2003), עמ' 570 [התשס"ג (מס' 4)]. הצ"ח - ממשלה 28, התשס"ג, עמ' 470;
 ס"ח 1911, התשס"ד (23.11.2003), עמ' 18. הצ"ח 3166, התשס"ב, עמ' 868;
 ס"ח 1941, התשס"ד (9.6.2004), עמ' 390 [התשס"ד (מס' 2)]. הצ"ח - כנסת 32, התשס"ד, עמ' 25;
 ס"ח 1950, התשס"ד (19.7.2004), עמ' 452 [התשס"ד (מס' 3)]. הצ"ח - כנסת 33, התשס"ד, עמ' 28;
 ס"ח 1956, התשס"ד (11.8.2004), עמ' 521 [התשס"ד (מס' 4)]. הצ"ח - כנסת 44, התשס"ד, עמ' 112;
 ס"ח 1957, התשס"ד (12.8.2004), עמ' 532 [התשס"ד (מס' 5)]. הצ"ח - כנסת 44, התשס"ד, עמ' 112;

[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]

פרק ב': תחולת דיני העונשין לפי זמן עשיית העבירה

ביטול העבירה לאחר
עשייתה
[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]

4. נעברה עבירה ובוטל בחיקוק האיסור עליה - תתבטל האחריות הפלילית לעשייתה; ההליכים שהוחל בהם - יופסקו; ניתן גזר-דין - יופסק ביצועו; ולא יהיו בעתיד עוד תוצאות נובעות מן ההרשעה.

- ס"ח 1961, התשס"ה (17.11.2004), עמ' 14. הצ"ח - כנסת 52, התשס"ד, עמ' 173;
ס"ח 1964, התשס"ה (13.12.2004), עמ' 34 [התשס"ה (מס' 2)]. הצ"ח - כנסת 50, התשס"ד, עמ' 159;
ס"ח 1976, התשס"ה (26.1.2005), עמ' 104 [התשס"ה (מס' 3)]. הצ"ח - כנסת 59, התשס"ה, עמ' 39;
ס"ח 2017, התשס"ה (1.8.2005), עמ' 715 [התשס"ה (מס' 4)]. הצ"ח - כנסת 82, התשס"ה, עמ' 164;
ס"ח 2020, התשס"ה (8.8.2005), עמ' 750 [התשס"ה (מס' 5)]. הצ"ח - ממשלה 77, התשס"ד, עמ' 298;
ס"ח 2035, התשס"ו (22.11.2005), עמ' 11. הצ"ח - ממשלה 189, התשס"ה, עמ' 1030;
ס"ח 2036, התשס"ו (28.11.2005), עמ' 22 [התשס"ו (מס' 2)]. הצ"ח - כנסת 92, התשס"ה, עמ' 227;
ס"ח 2038, התשס"ו (8.12.2005), עמ' 54 [התשס"ו (מס' 3)]. הצ"ח - כנסת 97, התשס"ו, עמ' 6;
ס"ח 2049, התשס"ו (3.1.2006), עמ' 230 [התשס"ו (מס' 4)]. הצ"ח - כנסת 100, התשס"ו, עמ' 30;
ס"ח 2067, התשס"ו (29.10.2006), עמ' 2. הצ"ח - ממשלה 231, התשס"ו, 236 והצ"ח - כנסת 99, עמ' 18;
ס"ח 2075, התשס"ו (1.1.2007), עמ' 38 [התשס"ו (מס' 2)]. הצ"ח - ממשלה 246, התשס"ו, עמ' 510;
ס"ח 2078, התשס"ו (18.1.2007), עמ' 84 [התשס"ו (מס' 3)]. הצ"ח - ממשלה 258, התשס"ו, עמ' 12;
ס"ח 2096, התשס"ו (30.5.2007), עמ' 316 [התשס"ו (מס' 4)]. הצ"ח - כנסת 141, התשס"ו, עמ' 128. [ת"ט
בס"ח 2109, התשס"ו, עמ' 464];
ס"ח 2113, התשס"ח (15.10.2007), עמ' 7. הצ"ח - כנסת 164, התשס"ו, עמ' 252;
ס"ח 2135, התשס"ח (27.2.2008), עמ' 216 [התשס"ח (מס' 2)]. הצ"ח - כנסת 174, התשס"ח, עמ' 8;
ס"ח 2135, התשס"ח (27.2.2008), עמ' 217 [התשס"ח (מס' 3)]. הצ"ח - כנסת 188, התשס"ח, עמ' 69 והצ"ח -
כנסת 194, התשס"ח, עמ' 102;
ס"ח 2161, התשס"ח (3.7.2008), עמ' 608 [התשס"ח (מס' 4)]. הצ"ח - כנסת 208, התשס"ח, עמ' 196;
ס"ח 2168, התשס"ח (21.7.2008), עמ' 662 [התשס"ח (מס' 5)]. הצ"ח - ממשלה 389, התשס"ח, עמ' 618;
ס"ח 2176, התשס"ח (6.8.2008), עמ' 812 [התשס"ח (מס' 6)]. הצ"ח - כנסת 240, התשס"ח, עמ' 357;
ס"ח 2213, התש"ע (3.11.2009), עמ' 236. הצ"ח - ממשלה 372, התשס"ח, עמ' 432 והצ"ח - כנסת 188,
התשס"ח, עמ' 70;
ס"ח 2214, התש"ע (11.11.2009), עמ' 240 [התש"ע (מס' 2)]. הצ"ח - ממשלה 384, התשס"ח, עמ' 582;
ס"ח 2225, התש"ע (4.2.2010), עמ' 325 [התש"ע (מס' 3)]. הצ"ח - ממשלה 465, התש"ע, עמ' 104;
ס"ח 2229, התש"ע (16.2.2010), עמ' 384 [התש"ע (מס' 4)]. הצ"ח - ממשלה 463, התש"ע, עמ' 96;
ס"ח 2229, התש"ע (16.2.2010), עמ' 385 [התש"ע (מס' 5)]. הצ"ח - כנסת 265, התשס"ט, עמ' 54-56;
ס"ח 2231, התש"ע (25.2.2010), עמ' 403 [התש"ע (מס' 6)]. הצ"ח - ממשלה 473, התש"ע, עמ' 154;
ס"ח 2238, התש"ע (24.3.2010), עמ' 505 [התש"ע (מס' 7)]. הצ"ח - ממשלה 469, התש"ע, עמ' 116 והצ"ח -
כנסת 311, עמ' 119;
ס"ח 2264, התשע"א (9.12.2010), עמ' 80. הצ"ח - ממשלה 507, התש"ע, עמ' 1058;
ס"ח 2289, התשע"א (4.4.2011), עמ' 733 [התשע"א (מס' 2)]. הצ"ח - כנסת 366, התשע"א, עמ' 73;
ס"ח 2302, התשע"א (30.6.2011), עמ' 950 [התשע"א (מס' 3)]. הצ"ח - כנסת 376, התשע"א, עמ' 120;
ס"ח 2310, התשע"א (11.8.2011), עמ' 1026 [התשע"א (מס' 4)]. הצ"ח - כנסת 377, התשע"א, עמ' 126;
ס"ח 2317, התשע"א (17.8.11), עמ' 1169 [התשע"א (מס' 5)]. הצ"ח - ממשלה 475, התש"ע, עמ' 164;
ס"ח 2330, התשע"ב (10.1.2012), עמ' 102. הצ"ח - ממשלה 241, התשס"ו, עמ' 446;
ס"ח 2337, התשע"ב (16.2.2012), עמ' 170 [התשע"ב (מס' 2)]. הצ"ח - כנסת 400, התשע"א, עמ' 218;
ס"ח 2362, התשע"ב (4.6.2012), עמ' 446 [התשע"ב (מס' 3)]. הצ"ח - כנסת 442, התשע"ב, עמ' 106;
ס"ח 2369, התשע"ב (17.7.2012), עמ' 510 [התשע"ב (מס' 4)]. הצ"ח - ממשלה 659, התשע"ב, עמ' 376;
ס"ח 2444, התשע"ד (24.3.2014), עמ' 402. הצ"ח - כנסת 529, התשע"ד, עמ' 26;
ס"ח 2476, התשע"ה (25.11.2014), עמ' 32. הצ"ח - כנסת 845, התשע"ד, עמ' 384;
ס"ח 2496, התשע"ה (29.7.2014), עמ' 200 [התשע"ה (מס' 2)]. הצ"ח - ממשלה 897, התשע"ה, עמ' 122;
ס"ח 2506, התשע"ו (5.11.2015), עמ' 12. הצ"ח - ממשלה 958, התשע"ו, עמ' 84;
ס"ח 2534, התשע"ו (6.3.2016), עמ' 586 [התשע"ו (מס' 2)]. הצ"ח - כנסת 586, התשע"ה, עמ' 38;
ס"ח 2546, התשע"ו (7.4.2016), עמ' 718 [התשע"ו (מס' 3)]. הצ"ח - כנסת 628, התשע"ו, עמ' 81;
ס"ח 2556, התשע"ו (23.6.2016), עמ' 925 [התשע"ו (מס' 4)]. הצ"ח - ממשלה 949, התשע"ה, עמ' 1067;
הצ"ח - ממשלה 967, התשע"ו, עמ' 126 והצ"ח - ממשלה 782, התשע"ג, עמ' 992;
ס"ח 2559, התשע"ו (28.6.2016), עמ' 946 [התשע"ו (מס' 5)]. הצ"ח - ממשלה 839, התשע"ד, עמ' 338;
ס"ח 2561, התשע"ו (14.7.2016), עמ' 966 [התשע"ו (מס' 6)]. הצ"ח - כנסת 642, התשע"ו, עמ' 130;
ס"ח 2571, התשע"ו (4.8.2016), עמ' 1140 [התשע"ו (מס' 7)]. הצ"ח - ממשלה 972, התשע"ו, עמ' 166;
ס"ח 2586, התשע"ז (11.12.2016), עמ' 29. הצ"ח - ממשלה 1079, התשע"ו, עמ' 1510;
ס"ח 2596, התשע"ז (10.1.2017), עמ' 331 [התשע"ז (מס' 2)]. הצ"ח - כנסת 665, התשע"ו, עמ' 12;
ס"ח 2610, התשע"ז (14.3.2017), עמ' 458 [התשע"ז (מס' 3)]. הצ"ח - כנסת 683, התשע"ו, עמ' 84.

5. (א) נעברה עבירה ובטרם ניתן פסק-דין חלוט לגביה, חל שינוי בנוגע להגדרתה או לאחריות לה, או בנוגע לעונש שנקבע לה, יחול על הענין החיקוק המקל עם העושה; "אחריות לה" - לרבות תחולת סייגים לאחריות הפלילית למעשה.
(ב) הורשע אדם בעבירה בפסק דין חלוט ולאחר מכן נקבע לאותה עבירה בחיקוק עונש, שלפי מידתו או סוגו הוא קל מזה שהוטל עליו - יהיה עונשו העונש המרבי שנקבע בחיקוק, כאילו הוטל מלכתחילה.

שינוי חיקוק לאחר עשיית העבירה
[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]

6. הוראות סעיפים 4 ו-5 לא יחולו על עבירה לפי חיקוק שנקבע בו או לגביו שיעמוד בתוקפו לתקופה מסוימת, או שנובע מטיבו שהוא נתון לשינויים מזמן לזמן.

עבירות שהוזמן גרמון
[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]

פרק ג': תחולת דיני העונשין לפי מקום עשיית העבירה

[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]

סימן א': הוראות כלליות

7. (א) "עבירת-פנים" -
(1) עבירה שנעברה כולה או מקצתה בתוך שטח ישראל;
(2) מעשה הכנה לעבור עבירה, נסיון, נסיון לשדל אחר, או קשירת קשר לעבור עבירה, שנעשו מחוץ לשטח ישראל, ובלבד שהעבירה, כולה או מקצתה, היתה אמורה להיעשות בתוך שטח ישראל.
(ב) "עבירת-חוץ" - עבירה שאיננה עבירת-פנים.
(ג) "שטח ישראל", לענין סעיף זה - שטח הריבונות של מדינת ישראל כולל רצועת מימי-החופין שלה, וכן כלי-השיט וכלי-הטיס הרשומים בישראל.

העבירות לפי מקומן
[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]

8. נעברה עבירה במחדל, מקום ביצוע העבירה הוא המקום שבו היתה חובת העשייה טעונה קיום.

מיקומו של מחדל
[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]

9. (א) תחולת דיני העונשין של ישראל, לרבות לענין עבירת-חוץ, אינה מסויגת על ידי דין זר או מעשה בית דין זר, אלא אם כן נקבע אחרת בחוק.
(ב) לא תהיה העמדה לדין על עבירת-חוץ אלא בידי היועץ המשפטי לממשלה או בהסכמתו בכתב, אם ראה כי יש בכך ענין לציבור.
(ג) דיני העונשין של ישראל לא יחולו עוד על עבירה, אם האדם נשפט עליה בחוץ לארץ לפי בקשת מדינת ישראל, ואם הורשע שם - גם נשא את עונשו עליה.
(ד) מקום שדיני העונשין של ישראל עשויים לחול מכוח מספר דרכי תחולה, תהיה תחולתם על פי התחולה הפחות מסויגת.

תנאי התחולה
[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]

10. (א) נמצא בישראל אדם שנידון בחוץ לארץ בפסק דין חלוט, על עבירה שחלים לגביה דיני העונשין של ישראל ולא נשא שם את העונש כולו, רשאי היועץ המשפטי לממשלה, במקום להעמידו לדין, לבקש מבית המשפט שיוורה שהעונש שהוטל בחוץ לארץ או החלק ממנו שטרם בוצע שם, יבוצע בישראל, כאילו הוטל העונש בישראל בפסק דין חלוט; בצו כאמור בסעיף זה רשאי בית המשפט לקצר את תקופת המאסר שעל הנידון לשאת בישראל, ולהעמידה על תקופת המאסר המרבית שנקבעה בדיני העונשין של ישראל לעבירה שבשלה הוטל העונש, ובלבד שניתן לעשות כן לפי הסכם שבין מדינת ישראל לבין המדינה שבה הוטל העונש.

עונש שהוטל בחוץ לארץ
[תיקונים: התשנ"ד (מס' 3),
התשס"א (מס' 3)]

(ב) הוטל במדינה המבקשת על נידון כאמור בסעיף קטן (א) קנס או שהוא חויב בפיצוי לאדם אחר, נוסף על עונש המאסר, והודיעה המדינה המבקשת שהנידון טרם שילם את הקנס או את הפיצוי, או חלק מהם, יצווה בית משפט בישראל, לבקשת היועץ המשפטי לממשלה או בא כוחו, לחייבו בתשלום הקנס או הפיצוי, או חלקם, שטרם שולמו על ידי המדינה המבקשת, כאילו

הוטלו בישראל, והדין החל בישראל על אי תשלום קנס או פיצוי ועל גבייתם של אלה יחול לפי הענין: לענין סעיף זה, "פיצוי לאדם אחר" - פיצוי לאדם שניזוק מעבירת ההסגרה שבשלה הורשע הנידון במדינה המבקשת.

(ג) גבתה מדינת ישראל קנס או פיצוי כאמור בסעיף קטן (ב), תעביר אותו למדינה המבקשת בהתאם להסדר שייקבע בין מדינת ישראל למדינה המבקשת לענין זה, לרבות לענין ניכוי הוצאות לגביית הקנס או הפיצוי.

11. נשא אדם עונש בחוץ לארץ על עבירה, או היה נתון שם במעצר בגללה, ינוכה העונש או תקופת המעצר מן העונש שעליו לשאת בישראל בשל אותה עבירה.

[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]

סימן ב': התחולה על עבירות-פנים

12. דיני העונשין של ישראל יחולו על כל עבירת-פנים.

עבירת פנים
[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]

[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]

סימן ג': התחולה על עבירות-חוץ

13. (א) דיני העונשין של ישראל יחולו על עבירות-חוץ נגד -

עבירות נגד המדינה או העם היהודי
[תיקונים: התשנ"ד (מס' 3),
התשס"ה (מס' 2)]

(1) בטחון המדינה, יחסי החוץ שלה או סודותיה;

(2) סדרי המשטר שבמדינה;

(3) הפעילות התקינה של רשויות המדינה;

(4) רכוש המדינה, כלכלתה או קשרי התחבורה והתקשורת שלה עם ארצות אחרות;

(5) רכוש, זכויות או פעילות תקינה של איגוד או גוף שפורטו בסעיף קטן (ג).

(ב) דיני העונשין של ישראל יחולו גם על עבירות-חוץ נגד -

(1) חיי אזרח ישראלי, תושב ישראל או עובד הציבור, גופו, בריאותו, חירותו או רכושו, באשר הוא כזה;

(2) חיי יהודי, גופו, בריאותו, חירותו או רכושו, באשר הוא יהודי, או רכוש מוסד יהודי, באשר הוא כזה.

(1ב) דיני העונשין של ישראל יחולו גם על עבירת חוץ שהיא עבירה על חוק איסור הכחשת השואה, התשמ"ו-1986.

(ג) "איגוד או גוף" לענין סעיף קטן (א)(5) -

(1) ההסתדרות הציונית העולמית;

(2) הסוכנות היהודית לארץ ישראל;

(3) קרן קיימת לישראל;

(4) קרן היסוד - המגבית המאוחדת לישראל;

(5) גוף מבוקר, כמשמעותו בחוק מבקר המדינה [נוסח משולב], התשי"ח-1958.

שר המשפטים רשאי, באישור ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת, לקבוע בתקנות איגודים או גופים נוספים לענין סעיף זה.

14. (א) דיני העונשין של ישראל יחולו על עבירות-חוץ נגד חיי אזרח ישראלי או תושב ישראל, גופו, בריאותו או חירותו, שהעונש המרבי עליהן הוא מאסר שנה או יותר.

עבירות נגד אזרח ישראלי או תושב ישראל
[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]

(ב) נעברה העבירה בשטח הנתון לשיפוטה של מדינה אחרת, יחולו עליה דיני העונשין של

ישראל רק בהתקיים כל אלה:

(1) היא עבירה גם לפי דיני אותה מדינה;

(2) אין חל לגבי העבירה סייג לאחריות פלילית לפי דיני אותה מדינה;

(3) האדם לא זוכה כבר ממנה באותה מדינה או, אם הורשע בה, לא נשא את העונש שהוטל עליו בגללה.

(ג) לא יוטל בשל העבירה עונש חמור מזה שניתן היה להטיל לפי דיני המדינה בה נעברה העבירה.

15. (א) דיני העונשין של ישראל יחולו על עבירת-חוץ מסוג פשע או עוון, שנעברה בידי אדם שהיה, בשעת עשיית העבירה או לאחר מכן, אזרח ישראלי או תושב ישראל; הוסגר אדם מישראל למדינה אחרת בשל אותה עבירה ונתן שם את הדין עליה, לא יחולו עוד עליה דיני העונשין של ישראל.

עבירה שנעברה בידי אזרח ישראלי או תושב ישראל [תיקון: התשנ"ד (מס' 3), התשנ"ה, התשס"ג (מס' 3), התשס"ז, התש"ע (מס' 6)]

(ב) הסייגים האמורים בסעיף 14(ב) ו-1(ג) יחולו לגבי תחולת דיני העונשין של ישראל גם לפי סעיף זה; ואולם, הסייג האמור בסעיף 14(ב)1 לא יחול אם העבירה היא אחת מאלה, והיא נעברה על ידי מי שהיה בזמן עשיית העבירה אזרח ישראלי:

- (1) ריבוי נישואין לפי סעיף 176;
- (2) עבירה לפי סימן י' לפרק ח' שנעברה בקטין או בקשר לקטין;
- (2א) מתן שוחד לעובד ציבור זר לפי סעיף 291א.
- (3) הוצאה אל מעבר לגבולות המדינה לפי סעיף 370;
- (4) גרימה לעזיבת המדינה לשם זנות או עבדות לפי סעיף 376ב;
- (5) סחר בבני אדם לפי סעיף 377א.

16. (א) דיני העונשין של ישראל יחולו על עבירות-חוץ אשר מדינת ישראל התחייבה, באמנות בינלאומיות רב צדדיות ופתוחות להצטרפות, להעניש עליהן; והוא, אף אם נעברו בידי מי שאינו אזרח ישראלי או תושב ישראל, והוא מקום עשיית העבירה אשר יהא.

(ב) הסייגים האמורים בסעיף 14(ב)2 ו-3, ו-1(ג) יחולו לגבי תחולת דיני העונשין של ישראל גם לפי סעיף זה.

עבירות נגד משפט העמים [תיקון התשנ"ד (מס' 3)]

17. (א) מדינת ישראל רשאית להתחייב באמנה בינלאומית להחיל את דיני העונשין שלה על עבירת-חוץ או להחיל את הוראות סעיף 10, לבקשת מדינה זרה ועל בסיס של הדדיות, גם במקרים אחרים מאלה האמורים בסעיפים 13 עד 16, ובלבד שנתקיימו כל אלה:

תחולה שילווחית [תיקון התשנ"ד (מס' 3)]

- (1) על העבירה חלים דיני העונשין של המדינה המבקשת;
 - (2) העבירה נעברה בידי אדם הנמצא בתוך שטח ישראל והוא תושב ישראל, בין אם הוא אזרח ישראלי ובין אם לאו;
 - (3) בכפוף למיצוי הדין בישראל כלפי האדם, תוותר המדינה המבקשת, בבקשתה, על תחולת דיניה היא בענין הנדון.
- (ב) לא יוטל בישראל בשל העבירה עונש חמור מזה שניתן היה להטיל לפי דיני המדינה המבקשת.
- (ג) כל שאר התנאים ייקבעו באמנה.

חלק א': כללי

[תיקון התשנ"ה (מס' 3)]

פרק ד': העבירה הפלילית והאחריות לה

[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]

סימן א': היסוד העובדתי שבעבירה

18. (א) "פרט", לענין עבירה - המעשה בהתאם להגדרתה, וכן נסיבה או תוצאה שנגרמה על ידי המעשה, מקום שהן נמנות עם הגדרת אותה עבירה.

(ב) "מעשה" - לרבות מחדל, אם לא נאמר אחרת.

מבנה היסוד העובדתי [תיקון התשנ"ד (מס' 3)]

(ג) "מחדל" - הימנעות מעשייה שהיא חובה לפי כל דין או חוזה.

[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]

סימן ב': היסוד הנפשי שבעבירה

דרישת מחשבה פלילית
[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]

19. אדם מבצע עבירה רק אם עשאה במחשבה פלילית, זולת אם -

- (1) נקבע בהגדרת העבירה כי רשלנות היא היסוד הנפשי הדרוש לשם התהוותה; או
- (2) העבירה היא מסוג העבירות של אחריות קפידה.

מחשבה פלילית
[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]

20. (א) מחשבה פלילית - מודעות לטיב המעשה, לקיום הנסיבות ולאפשרות הגרימה לתוצאות המעשה, הנמנים עם פרטי העבירה, ולענין התוצאות גם אחת מאלה:

- (1) כוונה - במטרה לגרום לאותן תוצאות;
- (2) פיזיות שבאחת מאלה:
 - (א) אדישות - בשוויון נפש לאפשרות גרימת התוצאות האמורות;
 - (ב) קלות דעת - בנטילת סיכון בלתי סביר לאפשרות גרימת התוצאות האמורות, מתוך תקווה להצליח למנען.
- (ב) לענין כוונה, ראייה מראש את התרחשות התוצאות, כאפשרות קרובה לוודאי, כמוה כמטרה לגרמן.

(ג) לענין סעיף זה -

- (1) רואים אדם שחשד בדבר טיב ההתנהגות או בדבר אפשרות קיום הנסיבות כמי שהיה מודע להם, אם נמנע מלבררם;
- (2) אין נפקה מינה אם נעשה המעשה באדם אחר או בנכס אחר, מזה שלגביו אמור היה המעשה להיעשות.

רשלנות
[תיקונים: התשנ"ד (מס' 3),
התשע"ז (מס' 7)]

21. (א) רשלנות - אי מודעות לטיב המעשה, לקיום הנסיבות או לאפשרות הגרימה לתוצאות המעשה, הנמנים עם פרטי העבירה, כשאדם מן היישוב יכול היה, בנסיבות הענין, להיות מודע לאותו פרט, ובלבד -

- (1) שלענין הפרטים הנותרים היתה לפחות רשלנות כאמור;
- (2) שבעבירה שעם פרטיה נמנית תוצאה שנגרמה על ידי המעשה או סכנה העלולה להיגרם בשלו - העושה נטל סיכון בלתי סביר להתרחשות התוצאה או לגרימת הסכנה כאמור.
- (ב) רשלנות יכול שתיקבע כיסוד נפשי מספיק רק לעבירה שאיננה מסוג פשע.

[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]

סימן ג': אחריות קפידה

אחריות קפידה והיקפה
[תיקונים: התשנ"ד (מס' 3),
התשנ"ה (מס' 3)]

22. (א) אדם נושא באחריות קפידה בשל עבירה, אם נקבע בחיקוק שהעבירה אינה טעונה הוכחת מחשבה פלילית או רשלנות; ואולם, אין בהוראות סעיף קטן זה כדי לבטל את האחריות בשל עבירות שחוקקו טרם כניסתו לתוקף של חוק זה ונקבע בדין שאינן טעונות הוכחת מחשבה פלילית או רשלנות. לענין סעיף קטן זה, "בדין" - לרבות בהלכה פסוקה.

- (ב) לא יישא אדם באחריות לפי סעיף זה אם נהג ללא מחשבה פלילית וללא רשלנות ועשה כל שניתן למנוע את העבירה; הטוען טענה כאמור - עליו הראיה.
- (ג) לענין אחריות לפי סעיף זה, לא יידון אדם למאסר, אלא אם כן הוכחה מחשבה פלילית או רשלנות.

סימן ד': אחריות פלילית של תאגיד	[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]
<p>23. (א) תאגיד יישא באחריות פלילית -</p> <p>(1) לפי סעיף 22, כשהעבירה נעברה על-ידי אדם במהלך מילוי תפקידו בתאגיד;</p> <p>(2) לעבירה המצריכה הוכחת מחשבה פלילית או רשלנות, אם, בנסיבות הענין ולאור תפקידו של האדם, סמכותו ואחריותו בניהול עניני התאגיד, יש לראות במעשה שבו עבר את העבירה, ובמחשבתו הפלילית או ברשלנותו, את מעשהו, ומחשבתו או רשלנותו, של התאגיד.</p> <p>(ב) בעבירה שנעברה במחדל, כאשר חובת העשיה מוטלת במישרין על התאגיד, אין נפקה מינה אם ניתן לייחס את העבירה גם לבעל תפקיד פלוני בתאגיד, אם לאו.</p>	<p>היקף אחריותו הפלילית של תאגיד [תיקון התשנ"ד (מס' 3)]</p>
סימן ה': העבירות לפי חומרתן	[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]
<p>24. אלה סוגי העבירות לפי חומרתן:</p> <p>(1) "פשע" - עבירה שנקבע לה עונש חמור ממאסר לתקופה של שלוש שנים;</p> <p>(2) "עוון" - עבירה שנקבע לה עונש מאסר לתקופה העולה על שלושה חודשים ושאינה עולה על שלוש שנים; ואם העונש הוא קנס בלבד - קנס העולה על שיעור הקנס שניתן להטיל בשל עבירה שעונשה הוא קנס שלא נקבע לו סכום;</p> <p>(3) "חטא" - עבירה שנקבע לה עונש מאסר לתקופה שאינה עולה על שלושה חודשים, ואם העונש הוא קנס בלבד - קנס שאינו עולה על שיעור הקנס שניתן להטיל בשל עבירה שעונשה הוא קנס שלא נקבע לו סכום.</p>	<p>סיווג עבירות [תיקון התשנ"ד (מס' 3)]</p>
פרק ה': עבירות נגזרות	[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]
סימן א': הנסיון	[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]
<p>25. אדם מנסה לעבור עבירה אם, במטרה לבצעה, עשה מעשה שאין בו הכנה בלבד והעבירה לא הושלמה.</p>	<p>נסיון מהו [תיקון התשנ"ד (מס' 3)]</p>
<p>26. לענין נסיון, אין נפקה מינה אם עשיית העבירה לא היתה אפשרית מחמת מצב דברים שהמנסה לא היה מודע לו או טעה לגביו.</p>	<p>חוסר אפשרות לעשיית העבירה [תיקון התשנ"ד (מס' 3)]</p>
<p>27. הוראה שבה נקבע לעבירה עונש חובה או שנקבע לה עונש מזערי, לא תחול על נסיון לעבור אותה.</p>	<p>עונש מיוחד על נסיון [תיקון התשנ"ד (מס' 3)]</p>
<p>28. מי שניסה לעבור עבירה, לא יישא באחריות פלילית לנסיון, אם הוכיח שמחפץ נפשו בלבד ומתוך חרטה, חדל מהשלמת המעשה או תרם תרומה של ממש למניעת התוצאות שבהן מותנית השלמת העבירה; ואולם, אין באמור כדי לגרוע מאחריותו הפלילית בשל עבירה מושלמת אחרת שבמעשה.</p>	<p>פטור עקב חרטה [תיקון התשנ"ד (מס' 3)]</p>
סימן ב': צדדים לעבירה	[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]
<p>29. (א) מבצע עבירה - לרבות מבצעה בצוותא או באמצעות אחר.</p> <p>(ב) המשתתפים בביצוע עבירה תוך עשיית מעשים לביצועה, הם מבצעים בצוותא, ואין נפקה מינה אם כל המעשים נעשו ביחד, או אם נעשו מקצתם בידי אחד ומקצתם בידי אחר.</p>	<p>מבצע [תיקון התשנ"ד (מס' 3)]</p>

(ג) מבצע באמצעות אחר הוא אדם שתרם לעשיית המעשה על-ידי אדם אחר שעשאו ככלי בידי, כשהאחר היה נתון במצב כגון אחד המצבים הבאים, כמשמעותם בחוק זה:

- (1) קטינות או אי שפיות הדעת;
- (2) העדר שליטה;
- (3) ללא מחשבה פלילית;
- (4) טעות במצב דברים;
- (5) כורח או צידוק.

(ד) לענין סעיף קטן (ג), אם העבירה מותנית בעושה מיוחד, יהיה אדם מבצע אותה עבירה גם כאשר הייחוד מתקיים באדם האחר בלבד.

משדל
[[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]]
30. המביא אחר לידי עשיית עבירה בשכנוע, בעידוד, בדרישה, בהפצרה או בכל דרך שיש בה משום הפעלת לחץ, הוא משדל לדבר עבירה.

מסייע
[[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]]
31. מי אשר, לפני עשיית העבירה או בשעת עשייתה, עשה מעשה כדי לאפשר את הביצוע, להקל עליו או לאבטח אותו, או למנוע את תפיסת המבצע, גילוי העבירה או שללה, או כדי לתרום בדרך אחרת ליצירת תנאים לשם עשיית העבירה, הוא מסייע.

עונש על סיוע
[[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]]
32. הסיוע לעבור עבירה, עונשו - מחצית העונש שנקבע בחיקוק בשל ביצועה העיקרי; ואולם אם נקבע לה -

- (1) עונש מיתה או מאסר עולם חובה - עונשו מאסר עשרים שנה;
- (2) מאסר עולם - עונשו מאסר עשר שנים;
- (3) עונש מזערי - עונשו לא יפחת ממחצית העונש המזערי;
- (4) עונש חובה כלשהו - הוא יהיה עונש מרבי, ומחציתו תהא עונש מזערי.

נסיין לשידול
[[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]]
33. הנסיון לשדל אדם לבצע עבירה, עונשו - מחצית העונש שנקבע לביצועה העיקרי; ואולם אם נקבע לה -

- (1) עונש מיתה או מאסר עולם חובה - עונשו מאסר עשרים שנים;
- (2) מאסר עולם - עונשו מאסר עשר שנים;
- (3) עונש מזערי - עונשו לא יפחת ממחצית העונש המזערי;
- (4) עונש חובה כלשהו - הוא יהיה עונש מרבי, ומחציתו תהא עונש מזערי.

פטור עקב הרטה
[[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]]
34. (א) משדל או מסייע לא יישא באחריות פלילית לשידול או לסיוע, או לנסיון לשידול, אם מנע את עשיית העבירה או את השלמתה, או אם הודיע בעוד מועד לרשויות על העבירה לשם מניעת עשייתה או השלמתה ועשה למטרה זו כמיטב יכולתו בדרך אחרת; ואולם, אין באמור כדי לגרוע מאחריות פלילית לעבירה מושלמת אחרת שבמעשה.
(ב) "רשויות", לענין סעיף זה - משטרת ישראל, או גוף אחר המוסמך על פי דין למנוע את עשיית העבירה או את השלמתה.

עבירה שונה או נוספת
[[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]]
34א. (א) עבר מבצע, אגב עשיית העבירה, עבירה שונה ממנה או נוספת לה, כאשר בנסיבות הענין, אדם מן היישוב יכול היה להיות מודע לאפשרות עשייתה -

- (1) יישאו באחריות לה גם המבצעים בצוותא הנותרים; ואולם, נעברה העבירה השונה או הנוספת בכוונה, ישאו המבצעים הנותרים באחריות לה כעל עבירה של אדישות בלבד;

(2) יישא באחריות לה גם המשדל או המסייע, כעבירה של רשלנות, אם קיימת עבירה כזאת באותו יסוד עובדתי.
(ב) הרשיע בית המשפט נאשם על פי סעיף קטן (א)(1) בעבירה שנקבע לה עונש חובה, רשאי הוא להטיל עליו עונש קל ממנו.

334. נתון שהוא תנאי להתהוות עבירה, תהיה לו נפקות לגבי כל צד לאותה עבירה, אף אם אינו מתקיים בו; ואולם נתון אישי שנפקותו מכוח חיקוק להחמיר בעונש, להקל בו, לשנותו בדרך אחרת, או למנועו, תהיה הנפקות לגבי אותו צד בלבד שבו הוא מתקיים.

נתונים ענייניים ואישיים
[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]

סימן ג': הוראות משותפות

[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]

334. הנסיון, השידול, הנסיון לשידול או הסיוע, לעבירה שהיא חטא אינם בני עונש.

פייג לנסיון, לשידול ולסיוע
[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]

334. מלבד אם נאמר בחיקוק או משתמע ממנו אחרת, כל דין החל על הביצוע העיקרי של העבירה המושלמת חל גם על נסיון, שידול, נסיון לשידול או סיוע, לאותה עבירה.

תחולת דין העבירה
[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]

פרק ה'1: סייגים לאחריות פלילית

[תיקונים: התשנ"ד (מס' 3),
התשנ"ה (מס' 3)]

סימן א': הוראות כלליות

[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]

334. מלבד אם נאמר בחיקוק אחרת, חזקה על מעשה שנעשה בתנאים שאין בהם סייג לאחריות פלילית.

נטל ההוכחה
[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]

סימן ב': סייגים לפליליות המעשה

[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]

334. לא יישא אדם באחריות פלילית בשל מעשה שעשה בטרם מלאו לו שנים עשרה שנים.

קטינות
[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]

334. לא יישא אדם באחריות פלילית למעשה שעשה ולא היה בידו לבחור בין עשייתו לבין ההימנעות ממנו מחמת העדר שליטה על תנועותיו הגופניות, לענין אותו מעשה, כמו מעשה שנעשה עקב כפייה גופנית שהעושה לא יכול להתגבר עליה, תוך תגובה רפלקטורית או עוויתית, בשעת שינה, או במצב של אוטומטיזם או של היפנוזה.

העדר שליטה
[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]

334. לא יישא אדם באחריות פלילית למעשה שעשה אם, בשעת המעשה, בשל מחלה שפגעה ברוחו או בשל ליקוי בכושרו השכלי, היה חסר יכולת של ממש -

אי שפיות הרעת
[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]

(1) להבין את אשר הוא עושה או את הפסול שבמעשהו; או

(2) להימנע מעשיית המעשה.

334. (א) לא יישא אדם באחריות פלילית למעשה שעשה במצב של שכרות שנגרמה שלא בהתנהגותו הנשלטת או שלא מדעתו.

שכרות
[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]

(ב) עשה אדם מעשה במצב של שכרות והוא גרם למצב זה בהתנהגותו הנשלטת ומדעתו, רואים אותו כמי שעשה את המעשה במחשבה פלילית, אם העבירה היא של התנהגות, או באדישות אם העבירה מותנית גם בתוצאה.

(ג) גרם אדם למצב השכרות כדי לעבור בו את העבירה, רואים אותו כמי שעבר אותה במחשבה פלילית אם היא עבירה של התנהגות, או בכוונה אם היא מותנית גם בתוצאה.

(ד) בסעיף זה, "מצב של שכרות" - מצב שבו נמצא אדם בהשפעת חומר אלכוהולי, סם מסוכן או גורם מסמם אחר, ועקב כך הוא חסר יכולת של ממש, בשעת המעשה, להבין את אשר עשה או את הפסול שבמעשהו, או להימנע מעשיית המעשה.

(ה) סעיפים קטנים (א), (ב) ו-(ג) חלים גם על מי שלא היה חסר יכולת כאמור בסעיף קטן (ד), אך עקב שכרות חלקית לא היה מודע, בשעת מעשה, לפרט מפרטי העבירה.

הגנה עצמית
[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]

34. לא יישא אדם באחריות פלילית למעשה שהיה דרוש באופן מיידי כדי להדוף תקיפה שלא כדין שנשקפה ממנה סכנה מוחשית של פגיעה בחייו, בחירותו, בגופו או ברכושו, שלו או של זולתו; ואולם, אין אדם פועל תוך הגנה עצמית מקום שהביא בהתנהגותו הפסולה לתקיפה תוך שהוא צופה מראש את אפשרות התפתחות הדברים.

הגנת בית מגורים, בית עסק ומשק חקלאי מגודר
[תיקון התשס"ה (מס' 4)]

134. (א) לא יישא אדם באחריות פלילית למעשה שהיה דרוש באופן מיידי כדי להדוף מי שמתפרץ או נכנס לבית המגורים, בית העסק או המשק החקלאי המגודר, שלו או של זולתו, בכוונה לבצע עבירה, או מי שמנסה להתפרץ או להיכנס כאמור.

(ב) הוראת סעיף קטן (א) לא תחול אם -

(1) המעשה היה לא סביר בעליל, בנסיבות העניין, לשם הדיפת המתפרץ או הנכנס;

(2) האדם הביא בהתנהגותו הפסולה להתפרצות או לכניסה תוך שהוא צופה מראש את אפשרות התפתחות הדברים.

(ג) לענין סעיף זה, "משק חקלאי" - לרבות שטח מרעה ושטח המשמש לאחסון ציוד וכלי רכב במשק חקלאי.

צירף
[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]

34א. לא יישא אדם באחריות פלילית למעשה שהיה דרוש באופן מיידי להצלת חייו, חירותו, גופו או רכושו, שלו או של זולתו, מסכנה מוחשית של פגיעה חמורה הנובעת ממצב דברים נתון בשעת המעשה, ולא היתה לו דרך אחרת אלא לעשותו.

בורח
[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]

34ב. לא יישא אדם באחריות פלילית למעשה שנצטווה לעשותו תוך איום שנשקפה ממנו סכנה מוחשית של פגיעה חמורה בחייו, בחירותו, בגופו או ברכושו, שלו או של זולתו, ושאינוס היה לעשותו עקב כך.

צידוק
[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]

34ג. לא יישא אדם באחריות פלילית למעשה שעשה באחד מאלה:

(1) הוא היה חייב או מוסמך, לפי דין, לעשותו;

(2) עשהו על-פי צו של רשות מוסמכת שהיה חייב לפי דין לציית לה, זולת אם הצו הוא בעליל שלא כדין;

(3) במעשה הטעון לפי דין הסכמה, כאשר המעשה היה דרוש באופן מיידי לשם הצלת חיי אדם, שלמות גופו, או למניעת נזק חמור לבריאותו, ואם בנסיבות הענין לא היה בידו להשיג את ההסכמה;

(4) עשהו באדם בהסכמה כדין, תוך פעולה או טיפול רפואיים, שתכליתם טובתו או טובת הזולת;

(5) עשהו תוך פעילות ספורטיבית או משחק ספורטיבי, שאינם אסורים לפי דין ואינם נוגדים את תקנת הציבור, ובהתאם לכללים הנהוגים בהם.

כניסה למצב בהתנהגות פסולה
[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]

34ד. (א) הוראות סעיפים 34ז, 34 ו-34יב לא יחולו אם העושה היה מודע או אם אדם מן הישוב במקומו יכול היה, בנסיבות הענין, להיות מודע, לפני היווצרות המצב שבו עשה את מעשהו, כי הוא עלול לעשותו במצב זה, ואם העמיד את עצמו בהתנהגות נשלטת ופסולה באותו

מצב; ובלבד שענינו של המעשה שנעשה במצבים האמורים בסעיף 34יא או בסעיף 34יב, לא היה הצלת אינטרס הזולת.

(ב) במקרה כאמור בסעיף קטן (א), רואים את האדם כמי שעשה את המעשה במחשבה פלילית, אם העבירה היא של התנהגות, או באדישות אם העבירה מותנית גם בתוצאה; נכנס אדם למצב כדי לעבור את העבירה, והיא מותנית גם בתוצאה, רואים אותו כמי שעבר את העבירה בכוונה.

34טו. הוראות סעיפים 34יא ו-34יב לא יחולו כאשר היתה מוטלת על האדם חובה על-פי דין או מכוח תפקידו לעמוד בסכנה או באיום.

חובה לעמוד בסכנה או באיום
[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]

34טז. הוראות סעיפים 34יג, 34יא ו-34יב לא יחולו כאשר המעשה לא היה סביר בנסיבות הענין לשם מניעת הפגיעה.

חריגה מן הסביר
[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]

34יז. לא יישא אדם באחריות פלילית למעשה, אם, לאור טיבו של המעשה, נסיבותיו, תוצאותיו והאינטרס הציבורי, המעשה הוא קל ערך.

זוטי דברים
[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]

34יח. (א) העושה מעשה בדמותו מצב דברים שאינו קיים, לא יישא באחריות פלילית אלא במידה שהיה נושא בה אילו היה המצב לאמיתו כפי שדימה אותו.

טעות במצב דברים
[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]

(ב) סעיף קטן (א) יחול גם על עבירת רשלנות, ובלבד שהטעות היתה סבירה, ועל עבירה של אחריות קפידה בכפוף לאמור בסעיף 22(ב).

34יט. לענין האחריות הפלילית אין נפקה מינה אם האדם דימה שמעשהו אינו אסור, עקב טעות בדבר קיומו של איסור פלילי או בדבר הבנתו את האיסור, זולת אם הטעות היתה בלתי מנעת באורח סביר.

טעות במצב משפטי
[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]

34כ. נושא משרה שיפוטית לא יישא באחריות פלילית למעשה שעשה במילוי תפקידו השיפוטיים, אף אם חרג בכך מתחום סמכותו.

הגנה על רשות שופטת
[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]

פרק ה'2: הוראות שונות

[תיקונים: התשנ"ד (מס' 3),
התשנ"ה (מס' 3)]

34כא. ניתן דין לפירושים סבירים אחדים לפי תכליתו, יוכרע הענין לפי הפירוש המקל ביותר עם מי שאמור לשאת באחריות פלילית לפי אותו דין.

פרשנות
[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]

34כב. (א) לא יישא אדם באחריות פלילית לעבירה אלא אם כן היא הוכחה מעבר לספק סביר. (ב) התעורר ספק סביר שמא קיים סייג לאחריות פלילית, והספק לא הוסר, יחול הסייג.

נפקותו של ספק
[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]

34כג. באין בחוק הוראה לסתור, יחולו הוראות החלק המקדמי והחלק הכללי גם על עבירות שלא לפי חוק זה.

כלליות החלק המקדמי והחלק הכללי
[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]

34כד. לענין עבירה -

הגדרות

"בית מגורים" - בנין או מבנה או חלק מהם, שבידי בעלו או תופשו לשם מגורים, לעצמו או למשפחתו או לעובדו, גם אם לעתים אין גרים בו; ולענין זה יראו כחלק מבית המגורים גם בנין או מבנה הסמוך לו, או תפוש עמו או משמש לצורך מסויים שלו, ובלבד שיש קשר ביניהם, בין צמוד ובין דרך מעבר גדור ומכוסה המוליך מן האחד למשנהו;

[תיקונים: התשמ"ח,
התשנ"ד (מס' 3), התשנ"ח
(מס' 2)]

- "בעל" ומונחים כיוצא בו, לענין נכסים - לרבות תאגיד, חבר בני אדם הכשיר להיות בעל נכסים, והמדינה;
- "דרך ציבורית" - כביש, שוק, ככר, רחוב, גשר וכל דרך שעוברים בה הרבים כדין;
- "החזקה" - שליטתו של אדם בדבר המצוי בידו, בידו של אחר או בכל מקום שהוא, בין שהמקום שייך לו ובין אם לאו; ודבר המצוי בידם או בהחזקתם של אחד או כמה מבני חבורה בידיעתם ובהסכמתם של השאר יראו כמצוי בידם ובהחזקתם של כל אחד מהם ושל כולם כאחד;
- "הליך שיפוטי" - כל הליך לפני בית-משפט, בית-דין, רשות שיפוטית, ועדת חקירה או אדם המוסמכים להשביע עדים;
- "חבלה" - מכאוב, מחלה או ליקוי גופניים, בין קבועים ובין עוברים;
- "חבלה תמורה" - חבלה העולה כדי חבלה מסוכנת, או הפוגעת או עלולה לפגוע קשות או לתמיד בבריאות הנחבל או בנוחותו, או המגיעה כדי מום קבע או כדי פגיעה קשה באחד האיברים, הקרומים או החושים החיצוניים או הפנימיים;
- "חבלה מסוכנת" - חבלה שיש בה סכנת נפשות;
- "חומר מחשב", "מחשב" - כהגדרתם בחוק המחשבים, התשנ"ה-1995;
- "חוק" - לרבות אקט של הפרלמנט הבריטי או דבר המלך במועצתו או חלק מהם, או תקנות לפיהם, כפי תוקפם במדינה;
- "ידיעה", לענין כל ביטוי המציין ניפוק או שימוש - ידיעת טיבו של הדבר המנופק או המשמש;
- "כסף" - לרבות שטר מטבע, ממשך בנקאי, שיק וכל אסמכתה אחרת לתשלום כסף;
- "לילה" - משעה 18:30 עד שעה 06:30;
- "מיקום ציבורי" - דרך, בנין, מקום או אמצעי תעבורה שיש אותה שעה לציבור זכות או רשות של גישה אליהם, בלא תנאי או בתנאי של תשלום, וכל בנין או מקום המשמש אותה שעה להתקהלות ציבורית או דתית או לבית-משפט היושב בפומבי;
- "ניפוק", של דבר - לרבות שימוש או עשיה בו, נסיון של שימוש או עשיה בו, או נסיון להניע אדם להשתמש או לעשות בו או לפעול על פיו;
- "נייר ערך" - לרבות תעודה המעידה על זכות או זכות תביעה לנכס;
- "נכס" - חי או דומם היכול לשמש נושא לבעלות;
- "עובד הציבור" -
- (1) עובד המדינה לרבות חייל כמשמעותו בחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955;
 - (2) עובד רשות מקומית או רשות חינוך מקומית;
 - (3) עובד מועצה דתית;
 - (4) עובד המוסד לביטוח לאומי;
 - (5) עובד בנק ישראל;
 - (6) עובד ההסתדרות הציונית העולמית, הסוכנות היהודית לארץ-ישראל, קרן קיימת לישראל, קרן היסוד - המגבית המאוחדת לישראל, לרבות חבר מועצה או הנהלה במוסדות אלה;
 - (7) עובד לשכת שירות התעסוקה;
 - (8) עובד מפעל, מוסד, קרן או גוף אחר שהממשלה משתתפת בהנהלתם, לרבות חבר מועצה או הנהלה בגופים אלה;
 - (9) בורר;
 - (10) נושא משרה או תפקיד על פי חיקוק, בין במינוי, בין בבחירה ובין בהסכם, אף אם איננו אחד מעובדי הציבור המנויים בפיסקאות (1) עד (9);
 - (11) דירקטור מטעם המדינה בחברה ממשלתית, בחברה-בת ממשלתית או בחברה מעורבת, כמשמעותן בחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975, וכן עובד של חברה כאמור או אדם המועסק בשירותה;

"פומבי", לענין מעשה -

- (1) מקום ציבורי, כשאדם יכול לראות את המעשה מכל מקום שהוא;
(2) מקום שאינו ציבורי, ובלבד שאדם המצוי במקום ציבורי יכול לראות את המעשה;
- "פצע" - חתך או דקירה המבתרים או בוקעים כל קרום חיכוני של הגוף, ולענין זה קרום חיכוני הוא כל קרום שאפשר לנגוע בו בלי לבתר או לבקוע כל קרום;
"פרסום" - כתב, דבר דפוס, חומר מחשב, או כל מוצג חזותי אחר וכן כל אמצעי שמייעתי העשויים להעלות מלים או רעיונות, בין לבדם ובין בעזרת אמצעי כלשהו;
"פרסום" -

- (1) בדברים שבעל פה - להשמיע מלים בפה או באמצעים אחרים, בהתקלות ציבורית או במקום ציבורי או באופן שאנשים הנמצאים במקום ציבורי יכולים לשמוע אותם, או להשמיען בשידורי רדיו או טלוויזיה הניתנים לציבור או להפיצן באמצעות מחשב בדרך הזמינה לציבור, או להציען לציבור באמצעות מחשב;
(2) בפרסום שאינו דברים שבעל פה - להפיצו בקרב אנשים או להציגו באופן שאנשים במקום ציבורי יכולים לראותו, או למכרו או להציעו למכירה בכל מקום שהוא, או להפיצו בשידורי טלוויזיה הניתנים לציבור, או להפיצו לציבור באמצעות מחשב בדרך הזמינה לציבור, או להציעו לציבור באמצעות מחשב.
- "ציבור" - לרבות כל חלק ממנו העלול להיפגע מהתנהגות שעליה מדובר בהקשרו של מונח זה.
"קטין" - אדם שטרם מלאו לו 18 שנים.

פרק ו': דרכי ענישה

סימן א': כללי

35. (א) בית-המשפט שהרשיע אדם בשל עבירה, רשאי להטיל עליו כל עונש אשר אינו עולה על העונש שנקבע בדין לאותה עבירה.
(ב) היה העונש קנס או פיצוי לפי סעיף 77, יהיה בית המשפט רשאי לקבעו בשיעור שאינו עולה על שיעורו המעודכן ביום החלטת בית המשפט, ואם הוגש ערעור - קנס או פיצוי אשר אינו עולה על שיעורו המעודכן ביום ההחלטה בערעור; לענין זה, "שיעור מעודכן" - שיעור הקנס שהיה קבוע בחוק לעבירה ביום ביצועה כפי ששונה בצו מכוח סעיף 64, ובפיצוי לפי סעיף 77, שיעור הפיצוי שהיה קבוע בחוק ביום ביצוע העבירה כפי ששונה בצו כאמור.
(ג) שונה שיעור הקנס או הפיצוי שלא כאמור בסעיף קטן (ב), יהיה בית המשפט רשאי להטיל קנס או פיצוי בשיעור שאינו עולה על שיעורו ביום ביצוע העבירה בצירוף הפרשי הצמדה למדד לפי שינויים במדד שפורסמו עד יום החלטת בית המשפט; בסעיף זה, "מדד" - מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

העונשים ענשי מקסימום
(תיקון התשמ"ח)

- 35א. (א) הורשע אדם בעבירה שדינה עונש חובה, ניתן להטיל עליו עונש קל מעונש החובה הקבוע לעבירה, אם העבירה נעברה בנסיבות מקלות מיוחדות שיפורשו בגזר הדין.
(ב) הוראות סעיף קטן (א) לא יחולו על אלה:
(1) עבירת רצח לפי סעיף 300, למעט במקרים המפורטים בסעיף 300א;
(2) עבירה לפי -
(א) חוק לעשיית דין בנאצים ובעוזריהם, התשי"ב-1950;
(ב) חוק בדבר מניעתו וענישתו של הפשע השמדת עם, התשי"ב-1950;
(ג) חוק הטיס (עבירות ושיפוט), התשל"א-1971.

עונש חובה ונסיבות
מקלות
(תיקון התשמ"ה (מס' 4))

36. נקבע בחוק מאסר בלבד או נקבע מאסר או קנס לחלופין, רשאי בית המשפט להטיל מאסר או קנס או שניהם כאחד; אולם מקום שנקבע בחוק מאסר חובה לא יטיל בית המשפט קנס בלבד.

37. (א) הורשע אדם, רשאי בית-המשפט, לפני שיגזור את דינו, לדרוש תסקיר בכתב של קצין מבחן על כל אלה:

- (1) עברו של הנאשם;
 - (2) מצבו המשפחתי של הנאשם עם פרטים מלאים ככל האפשר על הוריו, בן-זוגו, ילדיו, אחיו ואחיותיו;
 - (3) מצבו הכלכלי של הנאשם;
 - (4) מצב בריאותם של הנאשם ובני משפחתו;
 - (5) נסיבות פרטיות מיוחדות - אם ישנן - שהביאוהו לידי עבירה.
- (ב) בתסקיר כאמור רשאי קצין המבחן להמליץ לפני בית המשפט על טיב העונש שיש בו לדעתו, סיכוי להחזיר את הנאשם למוטב.
- (ג) הטיל בית-המשפט על הנאשם עונש מאסר לאחר קבלת התסקיר, יישלח העתק ממנו לנציב בתי הסוהר להיות בידו חומר להתוויית דרך הטיפול באסיר.
- (ד) הטענה כי התסקיר שהוגש לבית-המשפט לא נערך לפי הוראות סעיף זה אינה עילה לערעור.

38. (א) לא יטיל בית-המשפט עונש מאסר, שלא על תנאי, אלא לאחר קבלת תסקיר לפי סעיף 37.

(ב) שר המשפטים רשאי, באכרזה שתפורסם ברשומות, לסייג, מדי פעם, תחולתו של סעיף קטן (א) לפי סוגי בתי-משפט, לפי עבירות, לפי גיל הנאשמים או לפי כל סיווג אחר.

39. (א) מי שהורשע בשל עבירה פלונית וביקש שבית-המשפט ידון אותו גם בשל עבירות אחרות שהוא מודה שעבר אותן, רשאי בית-המשפט - לאחר שנתן לתובע הזדמנות להשמיע טענותיו לענין זה - להרשיעו ולגזור את דינו, או להעמידו במבחן, בשל כל אחת מן העבירות האחרות.

(ב) לא ישתמש בית-המשפט בסמכותו לפי סעיף זה אלא לגבי עבירות שהן בסמכותו העניינית ושהוא מוסמך לדון בהן בהרכב שבו הוא יושב, אולם בית-משפט מחוזי רשאי לעשות כן גם לגבי עונות וחטאים.

(ג) הורשע אדם לפי סעיף זה על אף התנגדותו של התובע, רשאי התובע לערער על הרשעה זו.

(ד) השתמש בית-המשפט בסמכותו לפי סעיף זה ובערעור על פסק-דינו בוטלה ההרשעה בשל העבירה שהנאשם הואשם בה, אין בכך כדי לפגוע בהרשעה ובגזר-הדין בשל העבירות האחרות.

(ה) בסעיף זה "עבירות אחרות" - בין שהוגש עליהן כתב אישום ובין שטרם הוגש, ובלבד שפרטי העבירות צוייניו במידה הדרושה כדי לזהותן.

40. עבירה שנקבעה בחוק לפני י"ט באלול התשי"ד (17 בספטמבר 1954) ולא נקבע לה עונש רשאי בית-המשפט להטיל -

- (1) מקום שהעבירה היא עוון - מאסר עד שלוש שנים או קנס עד 75,300¹ שקלים חדשים או שני הענשים כאחד;

עבירות שלא נקבע להן עונש
[תיקונים: התש"ם (מס' 3), התשמ"ב (מס' 2), התשמ"ג (מס' 2), התשמ"ד, התשמ"ו (מס' 3), התשמ"ז, התשמ"ט (מס' 2), התשנ"ג, התשנ"ו (מס' 5)].

1. שיעור הקנס עורכן בצו שפורסם בק"ת 6877, התש"ע, עמ' 948.

(2) מקום שלא נאמר שהעבירה היא עוון - מאסר עד שבעה ימים או קנס עד 2,800 שקלים חדשים או שני הענשים כאחד.

סימן א'1: הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה²

40א. מטרתו של סימן זה לקבוע את העקרונות והשיקולים המנחים בענישה, המשקל שיש לתת להם והיחס ביניהם, כדי שבית המשפט יקבע את העונש המתאים לנאשם בנסיבות העבירה.

מטרה - סימן א'1
(תיקון התשע"ב)

40ב. העיקרון המנחה בענישה הוא קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו (בסימן זה - העיקרון המנחה).

העיקרון המנחה בענישה - הלימה
(תיקון התשע"ב)

40ג. (א) בית המשפט יקבע מתחם עונש הולם למעשה העבירה שביצע הנאשם בהתאם לעיקרון המנחה, ולשם כך יתחשב בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה כאמור בסעיף 40ט.

קביעת מתחם העונש ההולם וזירת עונשו של הנאשם
(תיקון התשע"ב)

(ב) בתוך מתחם העונש ההולם יגזור בית המשפט את העונש המתאים לנאשם, בהתחשב בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה כאמור בסעיף 40א, ואולם בית המשפט רשאי לחרוג ממתחם העונש ההולם בשל שיקולי שיקום או הגנה על שלום הציבור לפי הוראות סעיפים 40ד ו-40ה.

40ד. (א) קבע בית המשפט את מתחם העונש ההולם בהתאם לעיקרון המנחה ומצא כי הנאשם השתקם או כי יש סיכוי של ממש שישתקם, רשאי הוא לחרוג ממתחם העונש ההולם ולקבוע את עונשו של הנאשם לפי שיקולי שיקומו, וכן להורות על נקיטת אמצעי שיקומי כלפי הנאשם, לרבות העמדתו במבחן לפי סעיפים 82 או 86 או לפי פקודת המבחן [נוסח חדש], התשכ"ט-1969.

שיקום
(תיקון התשע"ב)

(ב) היו מעשה העבירה ומידת אשמו של הנאשם בעלי חומרה יתרה, לא יחרוג בית המשפט ממתחם העונש ההולם, כאמור בסעיף קטן (א), אף אם הנאשם השתקם או אם יש סיכוי של ממש שישתקם, אלא בנסיבות מיוחדות ויוצאות דופן, לאחר שבית המשפט שוכנע שהן גוברות על הצורך לקבוע את העונש במתחם העונש ההולם בהתאם לעיקרון המנחה, ופירט זאת בגזר הדין.

40ה. קבע בית המשפט את מתחם העונש ההולם בהתאם לעיקרון המנחה ומצא כי יש חשש ממשי שהנאשם יחזור ויבצע עבירות, וכי החמרה בעונשו והרחקתו מהציבור נדרשות כדי להגן על שלום הציבור, רשאי הוא לחרוג ממתחם העונש ההולם, ובלבד שלא יהיה בעונש שיקבע משום החמרה ניכרת מעבר למתחם העונש ההולם; בית המשפט לא יקבע כאמור אלא אם כן מצא שלנאשם עבר פלילי משמעותי או אם הוצגה לו חוות דעת מקצועית.

40ו. מצא בית המשפט כי יש צורך בהרתעת הנאשם מפני ביצוע עבירה נוספת, וכי יש סיכוי של ממש שהטלת עונש מסוים תביא להרתעתו, רשאי הוא להתחשב בשיקול זה בבואו לקבוע את עונשו של הנאשם, ובלבד שהעונש לא יחרוג ממתחם העונש ההולם.

הרתעה אישית
(תיקון התשע"ב)

40ז. מצא בית המשפט כי יש צורך בהרתעת הרבים מפני ביצוע עבירה מסוג העבירה שביצע הנאשם, וכי יש סיכוי של ממש שהחמרה בעונשו של הנאשם תביא להרתעת הרבים, רשאי הוא להתחשב בשיקול זה בבואו לקבוע את עונשו של הנאשם, ובלבד שהעונש לא יחרוג ממתחם העונש ההולם.

1. שיעור הקנס עורכן בצו שפורסם בק"ת 6877, התש"ע, עמ' 948.
2. תהילת תוקפו של סימן א'1 (סעיפים 40א-40ט) ביום 10.7.12 והוא יהווה על הליכים שבתאריך הנ"ל טרם ניתנה בהם הכרעת דין.

- 40ח. קבע בית המשפט כי מתחם העונש ההולם כולל עונש קנס, יתחשב, נוסף על האמור בסעיף 40ג(א), במצבו הכלכלי של הנאשם, לצורך קביעת מתחם עונש הקנס ההולם.
- 40ט. (א) בקביעת מתחם העונש ההולם למעשה העבירה שביצע הנאשם כאמור בסעיף 40ג(א), יתחשב בית המשפט בהתקיימותן של נסיבות הקשורות בביצוע העבירה, המפורטות להלן, ובמידה שבה התקיימו, ככל שסבר שהן משפיעות על חומרת מעשה העבירה ועל אשמו של הנאשם:
- (1) התכנון שקדם לביצוע העבירה;
 - (2) חלקו היחסי של הנאשם בביצוע העבירה ומידת ההשפעה של אחר על הנאשם בביצוע העבירה;
 - (3) הנזק שהיה צפוי להיגרם מביצוע העבירה;
 - (4) הנזק שנגרם מביצוע העבירה;
 - (5) הסיבות שהביאו את הנאשם לבצע את העבירה;
 - (6) יכולתו של הנאשם להבין את אשר הוא עושה, את הפסול שבמעשהו או את משמעות מעשהו, לרבות בשל גילו;
 - (7) יכולתו של הנאשם להימנע מהמעשה ומידת השליטה שלו על מעשהו, לרבות עקב התגרות של נפגע העבירה;
 - (8) מצוקתו הנפשית של הנאשם עקב התעללות בו על ידי נפגע העבירה;
 - (9) הקרבה לסייג לאחריות פלילית כאמור בסעיף 1';
 - (10) האכזריות, האלימות וההתעללות של הנאשם בנפגע העבירה או ניצולו;
 - (11) הניצול לרעה של כוחו או מעמדו של הנאשם או של יחסיו עם נפגע העבירה.
- (ב) לעניין נסיבות כאמור בסעיף קטן (א) (6) עד (9), בית המשפט יתחשב בהן ככל שסבר שהן מפחיתות את חומרת מעשה העבירה ואת אשמו של הנאשם, ולעניין נסיבות כאמור בסעיף קטן (א) (10) ו-(11) – ככל שסבר שהן מגבירות את חומרת מעשה העבירה ואת אשמו של הנאשם.
- 40י. (א) בית המשפט יקבע כי התקיימו נסיבות הקשורות בביצוע העבירה, על בסיס ראיות שהובאו בשלב בירור האשמה.
- (ב) על אף האמור בסעיף קטן (א) –
- (1) בשלב הטיעונים לעונש, הנאשם רשאי להביא ראיות מטעמו, ובלבד שאינן סותרות את הנטען על ידו בשלב בירור האשמה, והצדדים רשאים להביא ראיות שנקבע בחיקוק כי יובאו בשלב זה;
 - (2) בית המשפט רשאי, לבקשת אחד מהצדדים, להתיר להביא ראיות בעניין נסיבות הקשורות בביצוע העבירה בשלב הטיעונים לעונש, אם שוכנע כי לא היתה אפשרות לטעון לגביהן בשלב בירור האשמה או אם הדבר דרוש כדי למנוע עיוות דין.
 - (ג) בית המשפט יקבע כי התקיימה נסיבה מחמירה הקשורה בביצוע העבירה אם היא הוכחה מעבר לספק סביר; בית המשפט יקבע כי התקיימה נסיבה מקילה הקשורה בביצוע העבירה אם היא הוכחה ברמת ההוכחה הנדרשת במשפט אזרחי.
 - (ד) בלי לגרוע מהוראות סעיף קטן (ב) (2), הודה הנאשם בעובדות כתב האישום, בין לאחר שמיעת הראיות ובין לפני כן, יכלול כתב האישום שבו הודה את כל העובדות והנסיבות הקשורות בביצוע העבירה.
- 40יא. בגזירת העונש המתאים לנאשם כאמור בסעיף 40ג(ב), רשאי בית המשפט להתחשב בהתקיימות נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, המפורטות להלן, ובמידה שבה התקיימו,

ככל שסבר כי ראוי לתת להן משקל בנסיבות המקרה, ובלבד שהעונש לא יחרוג ממתחם העונש ההולם:

- (1) הפגיעה של העונש בנאשם, לרבות בשל גילו;
- (2) הפגיעה של העונש במשפחתו של הנאשם;
- (3) הנזקים שנגרמו לנאשם מביצוע העבירה ומהרשעתו;
- (4) נטילת האחריות של הנאשם על מעשיו, וחזרתו למוטב או מאמציו לחזור למוטב;
- (5) מאמצי הנאשם לתיקון תוצאות העבירה ולפיצוי על הנזק שנגרם בשלה;
- (6) שיתוף הפעולה של הנאשם עם רשויות אכיפת החוק; ואולם כפירה באשמה וניהול משפט על ידי הנאשם לא ייזקפו לחובתו;
- (7) התנהגותו החיובית של הנאשם ותרומתו לחברה;
- (8) נסיבות חיים קשות של הנאשם שהיתה להן השפעה על ביצוע מעשה העבירה;
- (9) התנהגות רשויות אכיפת החוק;
- (10) חלוף הזמן מעת ביצוע העבירה;
- (11) עברו הפלילי של הנאשם או העדרו.

40ב. אין בהוראות סעיפים 40ט ו-40יא כדי לגרוע מסמכות בית המשפט לשקול נסיבות נוספות הקשורות בביצוע העבירה לשם קביעת מתחם העונש ההולם, וכן נסיבות נוספות שאינן קשורות בביצוע העבירה לשם גזירת העונש המתאים לנאשם.

נסיבות נוספות
(תיקון התשע"ב)

40ג. (א) הרשיע בית המשפט נאשם בכמה עבירות המהוות אירוע אחד, יקבע מתחם עונש הולם כאמור בסעיף 40ג(א) לאירוע כולו, ויגזור עונש כולל לכל העבירות בשל אותו אירוע.

ייבוי עבירות
(תיקון התשע"ב)

(ב) הרשיע בית המשפט נאשם בכמה עבירות המהוות כמה אירועים, יקבע מתחם עונש הולם כאמור בסעיף 40ג(א) לכל אירוע בנפרד, ולאחר מכן רשאי הוא לגזור עונש נפרד לכל אירוע או עונש כולל לכל האירועים; גזר בית המשפט עונש נפרד לכל אירוע, יקבע את מידת החפיפה בין העונשים או הצטברותם.

(ג) בגזירת העונש לפי סעיף זה, יתחשב בית המשפט, בין השאר, במספר העבירות, בתדירותן ובזיקה ביניהן, וישמור על יחס הולם בין חומרת מכלול המעשים ומידת אשמו של הנאשם לבין סוג העונש, ואם גזר עונש מאסר – לבין תקופת המאסר שעל הנאשם לשאת.

40ד. בית המשפט יפרט וינמק בגזר הדין, בין השאר, את אלה:

חובת הנמקה
(תיקון התשע"ב)

- (1) קביעת מתחם העונש ההולם בהתאם לעיקרון המנחה והנסיבות הקשורות בביצוע העבירה שבהן התחשב לצורך קביעת מתחם העונש ההולם;
- (2) גזירת העונש המתאים לנאשם והנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה שבהן התחשב לצורך גזירת העונש;
- (3) חריגה ממתחם העונש ההולם לשם שיקומו של הנאשם או לשם הגנה על שלום הציבור, ככל שהיתה, והטעמים לחריגה;
- (4) הדרך שבה גזר את דינו של הנאשם לאחר הרשעה בכמה עבירות המהוות כמה אירועים.

40טו. (א) על ענישת קטין יחולו הוראות חוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), התשל"א-1971.

ענישת קטין
(תיקון התשע"ב)

(ב) בלי לגרוע מהאמור בסעיף קטן (א), בית המשפט רשאי להתחשב בעקרונות ובשיקולים המנחים בענישה המנויים בסימן זה, תוך התאמתם לענישת הקטין, ככל שסבר שראוי לתת להם משקל בנסיבות המקרה.

סימן ב': מאסר

41. עבירה שדינה מאסר עולם ולא נקבע שהוא עונש חובה, תקופת המאסר שיטיל בית-מאסר עולם המשפט לא תעלה על עשרים שנה.
42. עבירה שדינה מאסר ולא נקצבה לו תקופה, תקופת המאסר שיטיל בית-המשפט לא תעלה על שנה אחת.
43. מי שנידון למאסר תיחשב תקופת מאסרו מיום גזר-הדין, אם לא הורה בית-המשפט הוראה אחרת; היה הנידון משוחרר בערובה אחרי גזר הדין, לא יבואו ימי שחרורו במנין תקופת העונש.
44. הטיל בית-המשפט עונש מאסר, רשאי הוא לצוות שהעונש יתחיל מן התאריך שקבע.
45. (א) (בוטל).
(ב) מי שנידון למאסר ולפני שנשא כל ענשו חזר ונידון למאסר, ובית-המשפט שדן אותו באחרונה לא הורה שישא את ענשי המאסר, כולם או מקצתם, בזה אחר זה, לא ישא אלא עונש מאסר אחד והוא של התקופה הארוכה ביותר.
(ג) מי שנידון לשתי תקופות מאסר או יותר שאחת מהן חופפת בחלקה את האחרת, אין עליו, לאחר שנשא תקופת המאסר האחת, אלא שארית תקופת המאסר האחרת שאינה חופפת.
46. מי שנידון לתקופות מאסר שונות שעליו לשאת בזו אחר זו, ישא תחילה את התקופה הקצרה יותר, להוציא המאסר שכבר התחיל לשאת בשעה שנידון למאסר נוסף, ובכפוף להוראות סעיף 58. היה בין תקופות המאסר בשל אי תשלום קנס, ישא אותו תחילה לפני כל מאסר פלילי אחר, ואם היה במאסר פלילי בעת שהוטל עליו מאסר בשל אי תשלום קנס, יופסק אותו מאסר לשם נשיאת המאסר בשל אי תשלום הקנס וישוב ויימשך משתם המאסר האמור.
47. (א) מי שהוטל עליו מאסר אזרחי, ישאנו נוסף לכל תקופת מאסר אחרת שעליו לשאת, בין שהמאסר האחר הוא מאסר פלילי ובין שהוא מאסר אזרחי.
(ב) מי שהוטלו עליו מאסר אזרחי ומאסר פלילי, ישא את המאסר האזרחי תחילה; ואם היה נושא מאסר פלילי בעת שהוטל עליו המאסר האזרחי, יופסק המאסר הפלילי לשם נשיאת המאסר האזרחי וישוב ויימשך מתום המאסר האזרחי.
(ג) מי שהוטלו עליו יותר ממאסר אזרחי אחד בשל עילה אחת ישאם בזה אחר זה לפי סדר הטלתם; היו המאסרים בשל עילות שונות, ישאם בזה אחר זה לפי סדר זה:
(1) מאסר לכפיית ציות לצו של בית-משפט או לכפיית התנהגות ראויה בבית-משפט;
(2) מאסר לכפיית תשלום חוב של מזונות;
(3) מאסר לכפיית תשלום חוב אזרחי אחר;
(4) מאסר לכפיית מתן גט או מתן חליצה;
(5) מאסר בשל כל עילה אחרת.
(ד) בסעיף זה -
- "מאסר פלילי" - מאסר שהוטל במשפט פלילי כעונש בשל עבירה, לרבות מאסר בשל אי-תשלום קנס שהוטל כאמור;
"מאסר אזרחי" - מאסר שאינו מאסר פלילי, ולענין סעיף קטן (ב) - למעט מאסר שהוטל בצו לפי חוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967;

"בית-משפט" - לרבות בית-דין וועדת חקירה.

48. (א) אסיר יהא חייב בעבודה לפי פקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], התשל"ב-1971, והתקנות על פיה; תקנות אלה יכלו הוראות בענין שכר ובענין תנאי עבודתו של האסיר מחוץ לשטח בתי הסוהר.

עבודה במאסר

(ב) ועדת שחרורים רשאית לשחרר אסיר מחובת עבודה או להגבילה אם ראתה אחת מאלה:

- (1) מצב בריאותו מצריך לעשות זאת;
- (2) השחרור או ההגבלה יועילו, לדעתה, להחזירו למוטב;
- (3) סיבה סבירה אחרת.

(ג) לא יועסק אסיר בעבודה מחוץ למוסדות המדינה אלא בהסכמתו ובתנאי עבודה מקובלים.

49 - 51. (בטלים). [תיקון התשס"א (מס' 7)]

סימן ב' 1: נשיאת מאסר בעבודת שירות

[תיקון התשמ"ז (מס' 2)]

51.A. בסימן זה -

הגדרות

"הממונה" - הממונה על עבודת שירות שמונה לפי סעיף 51א;
"עבודת משק" - (נמחקה);
"עבודה ציבורית" - (נמחקה);

[תיקונים: התשמ"ז (מס' 2),
התש"ע (מס' 2)]

"עבודת שירות" - עבודה מחוץ לכותלי בית הסוהר, שהיא למטרות של תועלת הציבור, במוסד ממוסדות המדינה, או בגוף אחר או בסוגי גופים, שקבע השר לביטחון הפנים;
"עובד שירות" - מי שנידון לעונש מאסר בעבודת שירות מהמועד שנקבע לתחילת ביצוע עבודת השירות.

51.B. (א) בית משפט שגזר על נאשם מאסר בפועל לתקופה שאינה עולה על ששה חדשים, רשאי להחליט, בגזר הדין, שהנידון ישא את עונש המאסר, כולו או חלקו, בעבודת שירות; קבע בית המשפט כי חלק מעונש המאסר יהיה בעבודת שירות, יישא הנידון את חלק העונש האמור בתום תקופת המאסר בפועל, אלא אם כן קבע בית המשפט אחרת.

נשיאת מאסר בעבודת שירות
[תיקונים: התשמ"ז (מס' 2),
התש"ע (מס' 2), התשע"א
(מס' 5)]

(ב) בית המשפט לא יחליט כאמור בסעיף קטן (א) כי נאשם יישא את עונש המאסר, כולו או חלקו, בעבודת שירות, אלא אם כן מתקיימים כל אלה:

- (1) בית המשפט קיבל, לפני מתן גזר הדין, חוות דעת מטעם הממונה (בסימן זה - חוות דעת הממונה) בדבר התאמתו של הנאשם לעבודת שירות, וכן בדבר האפשרות להשמתו בה ובדבר עבודת השירות שהנאשם יכול לעבוד בה והתנאים שבהם תבוצע;
- (2) הנאשם הסכים לשאת את עונש המאסר בעבודת שירות, בהתאם לתנאים שנקבעו בחוות דעת הממונה.

(ב1) בחוות דעת הממונה יפורטו אלה:

- (1) התאמתו, אי-התאמתו או מגבלות על התאמתו של הנאשם לביצוע עונשו בעבודת שירות, נוכח קיומו של יסוד סביר לחשש לפגיעה בגופו או בחייו של אדם, לרבות בנאשם עצמו, אם יישא הנאשם את עונש המאסר בעבודת שירות; קביעת אי-התאמתו או מגבלות על התאמתו של הנאשם תתבסס על חוות דעת שקיבל הממונה, אם ניתנה כזו, מקצין משטרה שהסמיך לכך ראש אגף החקירות והמודיעין במשטרת ישראל, עובד שירות הביטחון הכללי שהסמיך לכך ראש אגף החקירות בשירות

הביטחון הכללי או קצין בשירות בתי הסוהר שהסמיך לכך ראש חטיבת המודיעין בשירות בתי הסוהר, לפי העניין;

(2) אפשרות השמתו או אי-השמתו של הנאשם בעבודת שירות מתאימה למצבו הבריאותי ולמוגבלויותיו, אם ישנן, יכולתו להיות מועסק בסוגי מקומות העבודה שניתן להעסיק בהם עובד שירות ויכולתו לעמוד בשעות העבודה הנדרשות ובנוהלי עבודה הנהוגים בסוגי מקומות עבודה כאמור; לעניין זה, רשאי הממונה להתבסס על אלה:

(א) העבירה שבה הורשע הנאשם;

(ב) הרשעות קודמות של הנאשם;

(ג) חוות דעת מטעם גורם טיפולי בעניינו של הנאשם, אם ניתנה, ובכלל זה - אם נערך תסקיר של קצין מבחן בקשר להליך שבו התבקשה חוות דעת הממונה - סיכום והמלצות של התסקיר, ואם הוכנה הערכת מסוכנות לפי חוק הגנה על הציבור מפני ביצוע עבירות מין, התשס"ו-2006 - תמצית הערכה עדכנית;

(ד) צו פיקוח לפי חוק הגנה על הציבור מפני ביצוע עבירות מין, התשס"ו-2006, וצו על פי חוק מגבלות על חזרתו של עבריין מין לסביבת נפגע העבירה, התשס"ה-2004, אם הוצאו בעניינו של הנאשם;

(ה) הערכות שניתנו בעבר לעניין אופן הביצוע של עבודות שירות קודמות על ידי הנאשם;

(ו) מצבו הבריאותי של הנאשם ומוגבלויותיו, אם ישנן, לרבות חוות דעת מטעם גורם טיפולי לעניין זה.

(2) לצורך השמת הנאשם בסוג מסוים של עבודת שירות, נוכח קיומן של מגבלות השמה, רשאי הממונה להתבסס על המידע המנוי בסעיף קטן (ב1)(2)(א) עד (ו), ועל מידע בדבר עברו של הנאשם; ואולם מידע שאינו מנוי בסעיף קטן (ב1)(2), לא יובא לפני בית המשפט, ולא ישמש עילה לאי-השמת הנאשם בעבודת שירות.

(3) לא מצא הממונה מקום מתאים להשמת הנאשם בעבודת שירות, נוכח המידע המנוי בסעיף קטן (ב1)(2)(א) עד (ו), יודיע על כך לבית המשפט, ויפרט את הפעולות שביצע לצורך איתור מקום מתאים, ומתי עתיד להתפנות מקום מתאים להשמת הנאשם, בשים לב למידע כאמור.

(4) בית המשפט רשאי להורות לממונה להציג לפניו מידע כאמור בסעיף קטן (ב1)(1), שעליו מבוססת חוות דעת הממונה, שהוא חסוי על פי דין או שגילויו לנאשם או לבא כוחו עלול, לדעת גורם כאמור בסעיף קטן (ב1)(1), לפגוע בביטחון המדינה או בעניין ציבורי חשוב אחר (בסימן זה - מידע חסוי).

(2) לבקשת הנאשם או בא כוחו, יורה בית המשפט לממונה להתיר לנאשם לעיין במידע שעליו מבוססת חוות דעת הממונה לגביו; היה המידע שעליו מבוססת חוות הדעת כאמור מידע חסוי ומצא בית המשפט כי העניין שיש באי-גילוי עדיף מהצורך לגלותו לשם עשיית צדק, לא יורה על עיון הנאשם במידע האמור, ויורה לממונה להעביר לנאשם תמצית או פרטים של המידע החסוי, ככל שניתן לעשות כן בלי לפגוע בביטחון המדינה או בעניין הציבורי החשוב האחר.

(3) בית המשפט רשאי לעיין במידע חסוי אף שלא בנוכחות הנאשם ובא כוחו ובלי לגלות להם את תוכנו, אלא אם כן התנגד הנאשם לעיון בית המשפט במידע החסוי; התנגדות כאמור תיחשב כחזרה מהסכמת הנאשם לנשיאת עונשו בעבודת שירות.

(4) הורה בית המשפט לממונה לתת לנאשם לעיין במידע חסוי שעליו מבוססת חוות הדעת, רשאי היועץ המשפטי לממשלה להגיש עתירה נגד גילוי המידע; עד למתן החלטה בעתירה לא יגולה החומר.

(5) לצורך החלטתו בעניין התאמתו בלבד של הנאשם לעבודת שירות, רשאי בית המשפט להביא בחשבון גם מידע חסוי שהובא לפניו לפי סעיף קטן זה.

(ג) בית המשפט רשאי לקבוע תנאים לעבודת שירות.

(ד) לענין סעיף זה, תקופת מאסר בפועל תחושב כך:

- (1) תקופת מאסר חופפות - לפי התקופה הארוכה יותר;
- (2) תקופת מאסר מצטברות - לפי סך כל התקופות.

51ג. (א) הטיל בית המשפט עונש מאסר בעבודת שירות, תחל עבודת השירות ביום שקבע בית המשפט, בהתחשב בהמלצת הממונה ולא יאוחר מחודש מיום מתן גזר הדין, אלא אם כן הורה בית המשפט על התחלת עבודת השירות במועד מאוחר יותר; קבע בית המשפט כי הנידון יישא רק חלק מתקופת המאסר בעבודת שירות, תחל עבודת השירות ביום שלאחר תום תקופת המאסר בפועל; אין בהוראות סעיף קטן זה כדי לגרוע מסמכות בית המשפט לפי סעיף 87.

(ב) סעיף 2 לחוק שחרור על-תנאי ממאסר, התשס"א-2001 (בסעיף קטן זה - חוק שחרור על-תנאי), לא יחול על מי שבית המשפט החליט לגביו כי ישא את עונש המאסר בעבודת שירות, ואולם אם ההחלטה כאמור חלה רק על חלק מתקופת המאסר שנגזרה עליו ויתרת תקופת המאסר בהתאם להחלטה עולה על שלושה חודשים או אם הופסקה עבודת השירות בהתאם להוראות סעיפים 51ט או 51ו ויתרת תקופת המאסר שעל האסיר לשאת בעקבות הפסקה זו עולה על שלושה חודשים, יחול סעיף 2 לחוק שחרור על-תנאי על יתרת תקופת המאסר האמורות.

(ג) עבודת שירות תהיה בפיקוחו של מפקח שהממונה מינה לכך (להלן - מפקח) והמפקח רשאי להיעזר באחרים לצורך זה.

(ד) הממונה או סוהר בכיר כהגדרתו בפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], התשל"ב-1971 (להלן - פקודת בתי הסוהר), המשמש כזו עבודת שירות מחוזי שהממונה הסמיך לכך (בסימן זה - רכז עבודת שירות מחוזי), רשאי להעביר עובד שירות למקום עבודה אחר מטעמים סבירים.

751. (בוטל).

עבודת השירות
[תיקונים: התשמ"ז (מס' 2),
התשס"א (מס' 7), התשס"ז
(מס' 2), התש"ע (מס' 2)]

התנאים בעבודת משק
[תיקונים: התשמ"ז (מס' 2),
התש"ע (מס' 2)]

51ה. עובד שירות לא יקבל שכר ולא ייחשב כעובדו של מי שבשבילו או באמצעותו הוא מבצע את השירות, למעט לענין דיני העונשין, דיני הבטיחות בעבודה ואחריות בנזיקין כלפי אותו עובד שירות.

התנאים בעבודת שירות
[תיקונים: התשמ"ז (מס' 2),
התש"ע (מס' 2)]

51ו. (א) תקופת עבודת השירות תהיה כפי שקבע בית המשפט בגזר הדין (בסימן זה - תקופת עבודת השירות), והנידון יבצע את עבודת השירות במהלך התקופה האמורה ברציפות, בכפוף להוראות סעיף זה.

תקופת עבודת שירות
[תיקונים: התשמ"ז (מס' 2),
התש"ע (מס' 2)]

(ב) שבוע עבודה של עובד שירות יהיה בן חמישה ימי עבודה; מספר שעות העבודה ביום עבודה של עובד שירות יהיה שמונה שעות וחצי רצופות, ואולם רשאי בית המשפט או הממונה, במקרים חריגים בשל נסיבות מיוחדות של הנאשם או בהתאם לנהוג במקום עבודת השירות, לאשר ביצוע עבודת שירות בהיקף שעות יומי נמוך יותר, ובלבד שלא יפחת משש שעות עבודה ביום.

(ג) עובד שירות לא יעבוד ביום מנוחה כמשמעותו בסעיף 18א(א) לפקודת סדרי השלטון והמשפט, התש"ח-1948, בימי שבתון שנקבעו בחיקוק, וכן ביום נוסף במהלך השבוע שיקבע הממונה על פי הנהוג במקום עבודת השירות ולפי צרכיו של מקום העבודה האמור; הימים המנויים בסעיף קטן זה יבואו במניין תקופת עבודת השירות.

51ז. (א) נסתיימה העבודה במקום עבודת השירות, יעביר הממונה או רכז עבודת שירות מחוזי את עובד השירות ללא שיהוי לעבודת שירות במקום עבודה אחר.

הפסקה בעבודת שירות
[תיקונים: התשמ"ז (מס' 2),
התש"ע (מס' 2)]

(ב) עובד השירות יודיע לממונה, ללא שיהוי, על כל הפסקה בעבודה או העדרות ממנה.

(ג) עובד שירות לא יעדר מעבודתו אלא באישור הממונה, רכז עבודת השירות או מפקח, ואם נעדר מסיבות רפואיות - גם באישור רופא; האישור יהיה לפי כללים שיקבע השר לביטחון הפנים בתקנות.

(ד) תקופת הפסקת עבודת שירות וימי העדרותו של עובד שירות לפי סעיף זה, לא יבואו במנין ימי עבודת השירות, למעט היעדרות מסיבות רפואיות בשל תאונת עבודה שאירעה במסגרת עבודת השירות ובמקום עבודת השירות.

הובותיו של עובד שירות
[תיקונים: התשמ"ז (מס' 2),
התש"ע (מס' 2)]

51ח. (א) עובד שירות יבצע את עבודת השירות שהוטלה עליו ויצייט לכללים ולהוראות שקבעו הממונה, רכז עבודת שירות ומפקח, לפי העניין, בכל הקשור לעבודת השירות.
(ב) עובד השירות יודיע לממונה על כתובת מגוריו הקבועה, וכן יודיע לממונה על כל שינוי בכתובת המגורים האמורה, בתוך 48 שעות ממועד השינוי.

איסור יציאה מהארץ
לעובד שירות
[תיקון התשע"ב (מס' 4)]

51ח1. עובד שירות לא יצא מהארץ במהלך תקופת עבודת השירות, אלא באישור הממונה.

הפסקה מינהלית של
עבודת שירות
[תיקונים: התשמ"ז (מס' 2),
התש"ע (מס' 2)]

51ט. (א) נציב בתי הסוהר או קצין בדרגת גונדר שהוסמך לכך על ידו, רשאי, לאחר שנתן לעובד השירות הזדמנות לטעון את טענותיו לפניו או לפני סוהר בכיר כהגדרתו בפקודת בתי הסוהר שהוסמך לכך על ידי הנציב, להחליט כי עבודתו של עובד השירות לא תחל או תופסק וכי הוא יישא את עונשו או את יתרת עונשו בבית סוהר, לפי העניין, אם ראה כי מתקיים בעובד השירות אחד מאלה לפי העניין:

- (1) הוא לא התייצב לתחילת ריצוי עבודת השירות או נעדר מהעבודה ללא אישור הממונה, רכז עבודת השירות, המפקח או רופא;
- (2) הוא אינו מבצע כראוי את המשימות שהוטלו עליו או שהתנהגותו בעבודה אינה מניחה את הדעת;
- (3) הוא הפר תנאי מתנאי עבודת השירות שקבע בית המשפט לפי סעיף 51ב(ג);
- (4) הוא לא ציית להוראה של הממונה, של רכז עבודת השירות או של המפקח או לא קיים חובה המוטלת עליו לפי סימן זה;
- (5) הוא נתון במעצר או משוחרר בערובה בתנאים שאינם מאפשרים את התייצבותו להמשך ביצוע עבודת השירות;
- (6) הוא הסתיר פרט או מסר פרט כוזב שהם מהותיים לצורך קביעת התאמתו לעבודת השירות או השמתו בה.

(1א) שימוע לפי סעיף קטן (א) ייערך בעל פה ויתועד בכתב; הוזמן עובד השירות לשימוע כאמור ימשיך עובד השירות בעבודתו עד למתן החלטה בעניינו כאמור בסעיף קטן (א), אלא אם כן הורה הממונה אחרת; הורה הממונה אחרת, לא תבוא התקופה שמיום הזמנתו של עובד השירות לשימוע ועד להחלטה בעניינו במניין ימי עבודת השירות, אלא אם כן הורה בית המשפט אחרת.

(ב) (1) הודעה על החלטה כאמור בסעיף קטן (א), תימסר, בלא שיהוי, לעובד השירות, במקום עבודת השירות או במשרדי הממונה, ואם העובד לא החל בביצוע עבודת השירות או נעדר ממקום עבודתו, תישלח לו ההודעה בדואר רשום לכתובת המגורים שהודיע עליה לממונה לפי סעיף 51ח(ב); נשלחה ההודעה בדואר רשום לפי פסקה זו, יראו אותה כאילו נמסרה לידי עובד השירות בתוך 14 ימים מיום משלוח ההודעה, אלא אם כן הוכיח העובד כי לא קיבל את ההודעה מסיבות שאינן תלויות בו.

(2) החל עובד השירות בביצוע עבודת השירות והתקבלה החלטה כאמור בסעיף קטן (א), תופסק עבודתו למחרת היום שבו נמסרה לו ההודעה.

(ג) על החלטה לפי סעיף קטן (א) רשאי עובד השירות להגיש עתירה לפי סעיף 62א לפקודת בתי הסוהר (נוסח חדש), התשל"ב-1971 (להלן - עתירה) לבית המשפט המחוזי שבאזור שיפוטו נמצא מקום מגוריו של עובד השירות, בתוך 14 ימים מהיום שבו נמסרה לו החלטה ואולם רשאי בית המשפט, לבקשת עובד השירות, להאריך את התקופה האמורה מטעמים מיוחדים שיירשמו; על עתירה כאמור יחולו הוראות סימן ח' של פרק ב' לפקודה האמורה, במידה שאינן סותרות הוראות סעיף זה.

(ד) הגיש עובד השירות עתירה – תעוכב תחילתה של עבודת השירות או תימשך הפסקתה, לפי העניין, עד למחרת היום שבו תינתן החלטת בית המשפט; לא הגיש עתירה – ישא עובד השירות את עונשו או את יתרת עונשו בבית סוהר החל במחרת היום שבו תם המועד להגשת העתירה.

(1ד) החלטה לפי סעיף קטן (א) דינה כדין צו למאסרו של עובד השירות; הגיש עובד השירות עתירה והחליט בית המשפט לדחותה – ייכנס הצו לתוקפו למחרת היום שבו ניתנה החלטה כאמור; לא הגיש עובד השירות עתירה – ייכנס הצו לתוקפו למחרת היום שבו תמה התקופה להגשת העתירה.

(ה) החלטתו של בית משפט בעתירה תבוצע החל ביום שלמחרת נתינתה אלא אם כן קבע בית המשפט מועד אחר.

(ו) ימי הפסקת עבודת השירות לפי סעיף זה לא יבואו במנין תקופת עבודת השירות.

51. (א) הרשיע בית משפט עובד שירות בתקופת עבודתו בשל עבירה אחרת, יחולו הוראות אלה:

הפסקה שיפוטית של
עבודת שירות
[תיקונים: התשמ"ז (מס' 2),
התש"ע (מס' 2)]

(1) גזר בית המשפט עונש מאסר בשל העבירה האחרת – וקבע שהנאשם לא ישא אותו בעבודת שירות – לא תחל עבודת השירות או תופסק ביום מתן גזר הדין, לפי העניין, ועובד השירות יישא את עונשו או את יתרת עונשו, לפי העניין, בבית הסוהר מהיום האמור או מיום אחר שקבע, בית המשפט; עובד השירות ישא את תקופת המאסר בזו אחר זו, זולת אם בית המשפט, שהרשיעו בשל העבירה האחרת, ציווה ששתי התקופות, כולן או מקצתן, יהיו חופפות;

(2) החליט בית המשפט לגזור בשל העבירה האחרת עונש אחר מזה המנוי בפסקה (1) – רשאי הוא לקבוע שעבודת השירות לא תחל או תופסק, לפי העניין, ושעובד השירות ישא את עונשו או את יתרת עונשו, לפי העניין, בבית הסוהר מהיום שיקבע בית המשפט.

(1א) הופט או המותב שגזר את הדין, ובהעדרו – שופט או מותב אחר באותו בית משפט, לפי העניין, רשאי, לאחר שנתן לנאשם אפשרות לטעון את טענותיו, לגזור על הנאשם עונש אחר אם התקיים אחד מאלה, ורשאי בית המשפט להורות כי עבודת השירות תופסק עד למתן החלטתו:

(1) הממונה הביא לפניו חוות דעת של רופא שירות בתי הסוהר, ולפיה עובד השירות איבד את כושר העבודה שלו ונקבעה לו אי-כשירות קבועה או ממושכת בשל פגיעה שאירעה לו לאחר שנגזר דינו;

(2) הממונה הביא לפניו חוות דעת המבוססת על חוות דעת של גורם מוסמך המנוי בסעיף 51(ב1), שלא היתה לפני בית המשפט בעת קבלת החלטתו לפי סעיף 51(א), או שלא היתה בידיעת הממונה בעת הדיון לפי סעיף 51(א), ועל פי חוות הדעת האמורות הנידון אינו מתאים לנשיאת המאסר בעבודת שירות, נוכח קיומו של יסוד סביר לחשש לפגיעה בגופו או בחייו של אדם, לרבות בנאשם עצמו, אם יישא הנאשם את עונש המאסר בעבודת שירות או ימשיך לשאת את עונשו בעבודת שירות; הבאת חוות הדעת לפני בית המשפט תהיה בדרך הקבועה בסעיף 51(ב4).

(2א) הוגש נגד עובד השירות כתב אישום בשל עבירה אחרת לאחר שנגזר דינו לנשיאת המאסר בעבודת שירות, רשאי השופט או המותב שגזר את הדין, ובהעדרו – שופט או מותב אחר באותו בית משפט, לבקשת הממונה, ולאחר שנתן לנאשם אפשרות לטעון את טענותיו, להורות שעבודת השירות לא תחל או תופסק, והנידון יישא את עונשו או את יתרת העונש בבית הסוהר, אם סבר בית המשפט על פי העובדות הנטענות בכתב האישום כי התחלת או המשך ביצוע עבודת השירות על ידי הנאשם אינם הולמים עוד נשיאה של עונש המאסר בעבודת שירות, לנוכח העיתוי של ביצוע העבירה, מהותה, חומרתה ונסיבות ביצועה.

(ב) על החלטת בית משפט לפי סעיף קטן (א)2 או סעיף קטן (א)2א ניתן לערער תוך 14 ימים מיום שנמסרה החלטה למערער; בית המשפט ידון בערעור בשופט אחד והחלטתו תהיה

סופית. על החלטת בית משפט לגזור עונש אחר לפי סעיף קטן (א1) יחולו הוראות חוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982, לעניין ערעור.

ממונה על עבודת שירות
[תיקונים: התשמ"ז (מס' 2),
התש"ע (מס' 2)]

51א. (א) השר לביטחון הפנים ימנה קצין שירות בתי הסוהר לממונה על עבודת שירות. (ב) הממונה יפעל בשקידה ראויה לארגון עבודת השירות, למציאת מקומות לעבודת שירות, למגוון סוגי אוכלוסייה, לרבות לאנשים עם מוגבלות, להצבתם של נידונים לעבודה בהם, למינוי מפקחים מקרב עובדי המדינה ולפיקוח על עבודת שירות.

תקנות
[תיקונים: התשמ"ז (מס' 2),
התש"ע (מס' 2)]

51ב.¹ (א) השר לביטחון הפנים רשאי להתקין תקנות לביצוע סימן זה. (ב) תקנות שיתקין השר לביטחון הפנים לפי סימן זה יהיו בהתייעצות עם שר המשפטים ובאישור ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת, למעט תקנות שיתקין לעניין גופים כאמור בהגדרה "עבודת שירות" בסעיף 51א.

סימן ג': מאסר על תנאי

מאסר על-תנאי
[תיקונים: התשמ"ח,
התשס"א]

52. (א) הטיל בית-המשפט עונש מאסר, רשאי הוא להורות בגזר-הדין שהעונש, כולו או מקצתו, יהיה על תנאי.

(ב) (1) מי שנידון למאסר על תנאי לא ישא את ענשו אלא אם עבר - תוך תקופה שנקבעה בגזר-דינו ושלא תפחת משנה ולא תעלה על שלוש שנים (להלן - תקופת התנאי) - אחת העבירות שנקבעו בגזר-הדין והורשע בשל עבירה כזאת (להלן - עבירה נוספת) תוך תקופת התנאי או לאחריה.

(2) הורשע אדם בעבירת בחירות, יכול שתעלה תקופת התנאי בשל עבירה נוספת שהיא עבירת בחירות על שלוש שנים ובלבד שלא תעלה על חמש שנים; לענין פסקה זו, "עבירת בחירות" -

(1) עבירה לפי חוק הבחירות לכנסת ולראש הממשלה [נוסח משולב], התשכ"ט-1969;

(2) עבירה לפי חוק הרשויות המקומיות (בחירות), התשכ"ה-1965;

(3) עבירה לפי חוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט-1959.

(ג) תקופת התנאי תתחיל ביום מתן גזר הדין ואם הנידון נושא אותו זמן עונש מאסר - ביום שחרורו מן המאסר; אולם תקופה שאסיר נמצא בה מחוץ לבית הסוהר בשל שחרור בערובה מכח סימן ב' בפרק ג' לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982, בשל חופשה מיוחדת או מכח סימן 11 לפרק ו', יראו אותה כתקופת תנאי מצטברת לתקופת התנאי שקבע בית המשפט; והכל כשבית המשפט לא הורה אחרת.

(ד) קביעת העבירות לפי סעיף קטן (ב) יכול שתהיה בציון סוג של עבירות או בפירוט עבירות מסוימות, אם דרך תיאורן ואם דרך אזכור הוראות חוק; אוזכרה הוראת חוק והיא בוטלה לאחר מכן והוראה אחרת באה במקומה, יראו את גזר-הדין כמאזכר את ההוראה האחרת.

[תיקון התשס"ד (מס' 4)]

53. (בוטל).

מאסר בשל עבירה נוספת

54. הטיל בית-המשפט עונש מאסר בשל עבירה נוספת, לא יורה שעונש זה יהיה כולו על תנאי.

1. סמכויות שר הכלכלה והתעשייה עפ"י סעיף 51 לחוק הועברו לשר הרווחה והשירותים החברתיים (י"פ 7394, התשע"ז, עמ' 1312).

55. (א) מי שנידון למאסר על תנאי והורשע בשל עבירה נוספת, יצווה בית-המשפט על הפעלת המאסר על תנאי. הפעלתו של מאסר על-תנאי
- (ב) בצו לפי סעיף קטן (א) רשאי בית-המשפט להורות שהפעלת המאסר על תנאי תהיה בכפוף לתוצאות הערעור על ההרשעה בשל העבירה הנוספת.
- (ג) צו לפי סעיף זה יינתן מאת בית-המשפט שהרשיע את הנידון בשל העבירה הנוספת, והוא יכול להינתן מאת כל שופט של אותו בית-משפט.
56. (א) בית-המשפט שהרשיע נאשם בשל עבירה נוספת ולא הטיל עליו בשל אותה עבירה עונש מאסר רשאי, על אף האמור בסעיף 55 ובמקום לצוות על הפעלת המאסר על תנאי, לצוות, מטעמים שיירשמו, על הארכת תקופת התנאי, או חידושה לתקופה נוספת שלא תעלה על שניים, אם שוכנע בית-המשפט שבנסיבות הענין לא יהיה צודק להפעיל את המאסר על תנאי. הארכת תקופת התנאי (תיקון התשמ"ח)
- (ב) לא ישתמש בית-המשפט בסמכות לפי סעיף זה אלא לגבי ההרשעה הראשונה של הנאשם בשל עבירה נוספת.
- (ג) האריך בית המשפט את תקופת התנאי לתקופה נוספת לפני תום תקופת התנאי, תחל תקופת התנאי הנוספת בתום תקופת התנאי; חידש בית המשפט את תקופת התנאי לאחר שתמה תקופת התנאי, תחל תקופת התנאי הנוספת מיום מתן פסק הדין, והכל כשבית המשפט לא הורה אחרת.
57. לענין סעיפים 54 עד 56 דינו של עונש מאסר על תנאי שהטיל בית-דין צבאי כמשמעותו בחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955, כדין עונש מאסר על תנאי שהטיל בית-משפט, זולת אם סבר בית-המשפט שהרשיע בשל העבירה הנוספת, שהעבירה שעליה הטיל בית-הדין הצבאי את עונש המאסר על תנאי היתה עבירה צבאית כמשמעותה באותו חוק. מאסר על-תנאי שהטיל בית-דין צבאי
58. מי שהוטל עליו עונש מאסר בשל עבירה נוספת והופעל נגדו עונש המאסר על תנאי, ישא, על אף האמור בסעיף 45, את שתי תקופות המאסר בזו אחר זו, זולת אם בית-המשפט שהרשיעו בשל העבירה הנוספת ציווה, מטעמים שיירשמו, ששתי התקופות כולן או מקצתן יהיו חופפות. תקופות מאסר בזו אחר זו
59. מי שהופעל נגדו מאסר על תנאי יתחיל לשאתו ביום מתן הצו המפעיל את המאסר, זולת אם ציווה בית-המשפט שיתחיל ביום אחר. תחילת המאסר שהופעל
60. (א) צו לפי סעיפים 55 עד 59 ניתן לערעור. ערעור
- (ב) בערעור על ההרשעה בשל העבירה הנוספת מותר לכלול ערעור גם על צו כאמור אם לא הוגש עליו ערעור לפי סעיף זה.

סימן ד': קנס

- 61.¹ (א) על אף האמור בכל חוק, מקום שהוסמך בית המשפט בחוק להטיל קנס, רשאי הוא להטיל - שיעור הקנסות [תיקונים: התש"ם (מס' 3), התשמ"ב (מס' 2), התשמ"ג (מס' 2), התשמ"ד, התשמ"ז, (מס' 3), התשמ"ז, התשמ"ז, התשמ"ט (מס' 2), התשנ"ג, התשנ"ו (מס' 5)]
- (1) אם קבוע לעבירה עונש מאסר עד ששה חדשים או קנס בלבד, או קנס שלא נקבע לו סכום - קנס עד 14,400 שקלים חדשים;
- (2) אם קבוע לעבירה עונש מאסר למעלה מששה חדשים ולא יותר משנה - קנס עד 29,200 שקלים חדשים;
- (3) אם קבוע לעבירה עונש מאסר למעלה משנה ולא יותר משלוש שנים - קנס עד 75,300 שקלים חדשים;

1. שיעורי הקנסות הנקובים בסעיף 61 עורכנו בצו שפורסם בק"ת 6877, התש"ע, עמ' 948.

(4) אם קבוע לעבירה עונש מאסר למעלה משלוש שנים - קנס עד 226,000 שקלים חדשים;
(ב) סעיף זה לא יפגע בהוראה המסמיכה את בית המשפט לקנוס בסכומים העולים על הסכומים האמורים בסעיף קטן (א) או בהוראות סעיף 63.
(ג) מקום שקבוע בחוק לעבירה נמשכת קנס או קנס נוסף לכל יום של עבירה רשאי בית המשפט להטיל, במקום אותו קנס - קנס עד 1,400 שקלים חדשים.
(ד) סעיף זה אינו בא לשנות מסכומים שבית המשפט מוסמך להטיל כקנס בשל אי-ציות לצו בענין עדות או המצאת מסמכים או בשל בזיון בית משפט.

62. (בוטל). [תיקון התשנ"א (מס' 3)]

63. (א) בשל עבירה שנתכוון בה הנאשם לגרום נזק ממון לאחר או להשיג טובת הנאה לעצמו או לאחר, רשאי בית-המשפט להטיל על הנאשם קנס פי ארבעה משוויים של הנזק שנגרם או של טובת ההנאה שהושגה על-ידי העבירה, או את הקנס שנקבע בחיקוק, הכל לפי הגדול שבהם.
(ב) הורשע אדם בעבירה, וקיבל דבר כשכר בעד ביצועה או כאמצעי לביצועה, רשאי בית-המשפט להטיל עליו קנס פי ארבעה משוויי של הדבר, או את הקנס שנקבע בחיקוק, הכל לפי הגדול שבהם.
(ג) בקביעת סכום הקנס לפי סעיף זה רשאי בית-המשפט להתחשב, בין השאר, בהשפעה שתהיה לסילוק הקנס על יכלתו של הנאשם לפצות את הניזוק בשל הנזק שנגרם לו על-ידי העבירה.
(ד) קביעת הקנס לפי ערך הנזק שנגרם או טובת ההנאה שהופקה תהא כערכם ביום ביצוע העבירה או ביום מתן החלטת בית המשפט, לפי הגדול שבהם.

64. (א) שר המשפטים רשאי לשנות בצו את שיעורי הקנסות הקבועים בכל חוק, על פי השינויים שחלו במדד מן המדד שפורסם בחודש שבו הם נקבעו לאחרונה.
(ב) לא יוגדלו שיעורי קנסות לפי סעיף זה לפני שחלפו ששה חדשים מיום ההגדלה הקודמת.
(ג) בסעיף זה -
"מדד" - מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה;
"קנסות" - לרבות תקרות לקנסות שהחוק מסמיך לקבוע ולרבות תקרת הפיצויים האמורה בסעיף 77.

65. (בוטל). [תיקון התש"ם (מס' 3)]

66. (א) קנס שהוטל ישולם מיד, אך רשאי בית-המשפט לצוות שהקנס ישולם תוך תקופה שקבע ובתנאים שקבע ורשאי הוא לקבוע שעל סכום הקנס שתשלומו נדחה או על חלק ממנו תשולם תוספת כאמור בסעיף 67 לגבי תקופת הדחיה.
(ב) קבע בית המשפט כי הקנס ישולם לשיעוריו, יחולו הוראות סעיף 71 לגבי כל שיעור ושיעור.

67. (א) קנס שלא שולם, כולו או מקצתו, במועד הקבוע, תיווסף עליו תוספת פיגור (להלן - תוספת פיגור על אי-תשלום קנס) [תיקונים: התש"ם (מס' 3), התשמ"ב (מס' 2), התש"ן (מס' 2), התשס"א (מס' 6)]

(ב) שיעור התוספת יהיה חמישים אחוזים מן הקנס או מחלקו שלא שולם, לפי הענין; בתום כל תקופה של ששה חדשים שעברו מן המועד הקבוע - חמישה¹ אחוזים נוספים מן הקנס או מחלקו כאמור.

(ג) המועד הקבוע לענין סעיף זה הוא כאמור בסעיף 66, ואם הוטל הקנס שלא במעמד הנאשם או סניגורו - שלושים יום מיום שנשלחה בדואר לנאשם הודעה על גזר-הדין או שהומצאה לו בדרך שבה ניתן להמציא מסמכים על פי דין.

68. (א) לענין גביה, דין התוספת כדין הקנס, אולם סעיף 71 לא יחול על התוספת.
(ב) סכום ששולם או נגבה על חשבון קנס שנתווספה עליו תוספת, ייזקק תחילה על חשבון התוספת.

גביית התוספת

69. (א) בית-המשפט או הרשם רשאים לפטור אדם, על פי בקשתו, מתשלום התוספת, כולה או מקצתה, אם שוכנעו שהיו סיבות סבירות לאי-תשלום הקנס או חלק ממנו במועד הקבוע.
(ב) הבקשה לפטור תהיה בכתב, ותהיה נתמכת בתצהיר המאמת את העובדות המפורטות בה; בית-המשפט או הרשם רשאים להחליט בבקשה על יסוד התצהיר בלבד או במעמד המבקש בלבד.

פטור מתשלום התוספת

(ג) החלטת בית-המשפט או הרשם ניתנת לערעור כהחלטה אחרתשל אותו בית-משפט בענין אזורי, אם ניתנה רשות על כך מאת נותן ההחלטה.

70. קנס שלא שולם במועדו, יחולו על גבייתו הוראות פקודת המסים (גביה) כאילו היה מס כמשמעותו באותה פקודה.

גביית קנסות
[תיקון התש"ם (מס' 3)]

71. (א) בית-המשפט הדין אדם לקנס, רשאי להטיל עליו מאסר עד שלוש שנים למקרה שהקנס כולו או מקצתו לא ישולם במועדו ובלבד שתקופת המאסר במקום קנס לא תעלה על תקופת המאסר הקבועה לעבירה שבשלה הוטל הקנס; נקבע לעבירה עונש קנס בלבד, או היתה העבירה עבירה של אחריות קפידה כאמור בסעיף 22(א) סיפה, לא תעלה תקופת המאסר במקום הקנס על שנה.
(ב) (בוטל).

מאסר במקום קנס
[תיקונים: התש"ם (מס' 3),
התשמ"ה, התשנ"ד (מס' 3),
התשנ"ה, התש"ס (מס' 3),
התשס"ו, התשס"ז (מס' 2)]

(ג) נשא אדם מאסר לפי סעיף קטן (א), לא יחוייב בתשלום הקנס והתוספת; נשא חלק מתקופת המאסר, לא יחוייב בתשלום חלק הקנס היחסי לתקופה שנשא עליו מאסר, והתוספת שיהיה חייב בה תחושב לפי אותו חלק מן הקנס שלא נשא עליו מאסר.

(ד) הוטל מאסר לפי סעיף קטן (א) ולפני שנסיימה תקופת המאסר שולם חלק מן הקנס תקוצר התקופה לפי היחס שבין הסכום ששולם לבין הקנס כולו.

(ה) מי שהוטל עליו מאסר בשל אי-תשלום קנס ישא אותו בנוסף לכל מאסר אחר, לרבות מאסר בשל אי-תשלום קנס אחר, בין שהמאסר האחר הוטל באותו משפט ובין שהוטל במשפט אחר, זולת אם הורה בית-המשפט הוראה אחרת.

סימן ד' 1²: שירות לתועלת הציבור

[תיקון התשל"ט (מס' 2)]

71א. (א) בית משפט שהרשיע אדם ולא הטיל עליו עונש מאסר בפועל, רשאי, במקום כל עונש אחר או בנוסף עליו, לחייבו בצו שיעשה, בשעות הפנאי שלו וללא שכר, פעולה או שירות לתועלת הציבור או הזולת (להלן, בסימן זה - שירות לציבור), למשך תקופה, למספר שעות ובהתאם לתכנית, הכל כפי שיקבע בית המשפט בצו; לצו כאמור ייקרא להלן "צו שירות".

שירות לציבור
[תיקון התשל"ט (מס' 2)]

1. תחילת תוקפו של תיקון התשס"א (מס' 6) אשר ביטל את כפל הקנס - 4 חודשים מיום 26.7.01. התיקון מכיל גם הוראות מעבר מפורטות לגבי קנסות שהוטלו לפני תחילתו (ראו סעיפים 3 ו-5 לתיקון התשס"א (מס' 6)).

2. ראה לענין סימן זה הוראות צו העונשין (שירות לתועלת הציבור), התשנ"ד-1994, להלן.
(ב) הוראות סימן זה יחולו גם על עבירות שנעברו לפני החלתו כאמור.

(ב) מצא בית המשפט שנאשם ביצע עבירה, רשאי הוא לתת צו שירות גם ללא הרשעה, בנוסף למבחן או בלעדיו, ומשעשה כן יהיה דינו של צוהשירות, לענין סעיף 9 לפקודת המבחן [נוסח חדש], התשכ"ט-1969, כדין צו מבחן.

(ג) בית המשפט לא יתן צו שירות אלא לאחר ששוכנע על פי תסקיר של קצין מבחן שנעשו סידורים על פי תכנית מפורטת שיאפשרו לנידון לעשות את השירות.

(ד) בית המשפט רשאי לקבוע בצו שירות הוראות ותנאים שיראה אותם נחוצים כדי להבטיח את ביצוע השירות ואת הפיקוח על ביצוע השירות בידי הנידון.

(ה) בית המשפט יסביר לנידון בלשון פשוטה את משמעות הצו, את מטרת השירות ואת פרטיו, ויזהירו שאם לא ימלא אחר הצו יהיה צפוי לתוצאות האמורות בסעיף 71ד; בית המשפט לא יתן צו שירות אלא אם הביע הנידון את נכונותו למלא אחר הוראות הצו.

(ו) שירות לציבור יהיה בפיקוחו של קצין מבחן, והוא רשאי להיעזר באחרים לצורך זה.

תקופת צו שירות ושינויו
[תיקון: התשל"ט (מס' 2),
התשס"ג]

71ב. (א) תקופת תקפו של צו שירות לא תעלה על שנה אחת, אולם רשאי בית המשפט להאריכה מנימוקים מיוחדים שיירשמו, ובלבד שמכסת שעות העבודה לא תעלה על מכסת השעות שנתחייב בה הנידון מלכתחילה.

(ב) בית המשפט שנתן צו שירות רשאי - על פי בקשת קצין מבחן או על פי בקשת הנידון - לעיין מחדש בצו, לשנותו, לקבוע בו הוראות חדשות או לבטל הוראה מהוראותיו, הכל כפי שיראה לצודק בנסיבות הענין.

חוביו של החייב בשירות
[תיקון: התשל"ט (מס' 2)]

71ג. מי שחוייב בשירות לציבור לפי סימן זה יבצע את השירות שהוטל עליו בצו, בהתאם לאמור בו, ויציית להוראות קצין המבחן שקבע בית המשפט או של מי שהוא מינה לכך, בכל הקשור לשירות.

הפרת צו שירות
[תיקון: התשס"ד (מס' 4)]

71ד. הוכח להנחת דעתו של בית המשפט שנתן את צו השירות שהנידון לא מילא אחר צו השירות, רשאי הוא -

(1) אם ניתן צו השירות בלא הרשעה - לבטל את צו השירות, להרשיעו ולגזור עליו עונש על העבירה שבגללה ניתן צו השירות (בסעיף זה - העבירה המקורית);

(2) אם ניתן צו השירות לאחר הרשעה בלא כל עונש נוסף - לבטל את צו השירות ולהטיל עליו עונש על העבירה המקורית במקום צו השירות;

(3) אם ניתן צו השירות לאחר הרשעה נוסף על עונש אחר - לבטל את צו השירות ולהטיל עליו עונש נוסף על העבירה המקורית במקום צו השירות, בהתחשב, בין השאר, בכל עונש שהוטל עליו על העבירה המקורית.

תקנות
[תיקון: התשל"ט (מס' 2)]

71ה. שר העבודה והרווחה רשאי, בהתייעצות עם שר המשפטים ובאישור ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת, להתקין תקנות לביצוע פרק זה, ובין השאר בענין החזר הוצאות הקשורות בביצוע השירות לציבור.

מעמד עושה השירות
[תיקון: התשל"ט (מס' 2)]

71ו. מי שחוייב בשירות לציבור לפי סימן זה לא ייחשב כעובדו של מי שבשבילו או באמצעותו הוא מבצע את השירות.

סימן ה': התחייבות להימנע מעבירה

התחייבות להימנע
מעבירה
[תיקון: התש"ע (מס' 4)]

72. (א) בית משפט שהרשיע אדם רשאי, נוסף על העונש שהטיל, לצוות שהנידון ייתן התחייבות להימנע מעבירה בתוך תקופה שיקבע בית המשפט ושלא תעלה על שלוש שנים.

(ב) קבע בית המשפט שנאשם ביצע עבירה אך לא הרשיעו, רשאי הוא לצוות כי הנאשם ייתן התחייבות להימנע מעבירה בתוך תקופה שיקבע בית המשפט ושלא תעלה על שנה אחת.

(ג) התחייבות כאמור בסעיף זה תהיה בסכום שלא יעלה על סכום הקנס שמותר להטיל בשל העבירה שבה הורשע הנידון או שנקבע שביצע אותה, לפי העניין, ותהיה בערבים או בלי ערבים, הכל כפי שיצווה בית המשפט.

73. (בוטל).
התחייבות אחרים להימנע מעבירה
[תיקון התש"ע (מס' 4)]
74. ציווה בית-המשפט על אדם לפי סעיף 72 ליתן התחייבות להימנע מעבירה, רשאי בית-המשפט לכפותו לציית לצו וליתן את ההתחייבות על-ידי שיטיל עליו מאסר לתקופה שלא תעלה על שלושה חדשים.
מאסר על אי-מתן התחייבות
[תיקון התש"ע (מס' 4)]
75. צו לפי סעיפים 72 או 74 ניתן לערעור כאילו היה גזר-דין של מאסר לשלושה חדשים.
ערעור
[תיקון התש"ע (מס' 4)]
76. התחייב אדם לפי סעיף 72 להימנע מעבירה, ולאחר מכן בית משפט הרשיעו בעבירה שהתחייב להימנע ממנה או קבע כי הוא ביצע את העבירה כאמור אך לא הרשיעו, יצווה בית המשפט שהרשיע או שקבע כאמור, על תשלום סכום ההתחייבות; לא שולם סכום ההתחייבות, יהא דינו של סכום זה כדין קנס ויחולו עליו הוראות סעיפים 66 עד 70, ולעניין התחייבות שהוטלה על אדם לפי סעיף 72(א) - גם הוראות סעיף 71.
גביית סכומי התחייבויות
[תיקונים: התשס"ג (מס' 4), התש"ע (מס' 4)]

סימן ו': פיצויים והוצאות

77. (א) הורשע אדם, רשאי בית-המשפט לחייבו, בשל כל אחת מן העבירות שהורשע בהן, לשלם לאדם שניזק על-ידי העבירה סכום שלא יעלה על 258,000 שקלים חדשים לפיצוי הנזק או הסבל שנגרם לו.
פיצוי
[תיקונים: התש"ם (מס' 3), התשמ"ב (מס' 2), התשמ"ד, התשמ"ד (מס' 3), התשמ"ה, התשמ"ו, התשמ"ז, התשמ"ח, התשמ"ט (מס' 2), התשנ"ג, התשנ"ו (מס' 5), התשע"ד (מס' 2), התשע"ב (מס' 2)]
- (ב) קביעת הפיצויים לפי סעיף זה תהא לפי ערך הנזק או הסבל שנגרמו, ביום ביצוע העבירה או ביום מתן ההחלטה על הפיצויים, הכל לפי הגדול יותר.
- (ג) לענין גביה, דין פיצויים לפי סעיף זה כדין קנס; סכום ששולם או נגבה על חשבון קנס שיש בצדו חובת פיצויים, ייזקק תחילה על חשבון הפיצויים.
- (ד)² הורה בית משפט כי פיצוי שהנאשם חויב בו לפי סעיף זה ישולם לשיעורין, והנאשם לא שילם את אחד התשלומים במועדו, תעמוד יתרת החוב לפירעון מיידי.
78. חיוב בפיצוי לפי סעיף 77 הוא, לענין ערעור הנאשם עליו, כפסק-דין של אותו בית-משפט שניתן בתובענה אזרחית של הזכאי נגד החייב בו; בערעור על פסק הדין שהביא לידי החיוב בפיצוי מותר לכלול גם ערעור על החיוב.
חיוב בפיצוי דינו כפסק-דין
[תיקון התשמ"ח]
79. הורשע אדם, רשאי בית-המשפט לחייבו בתשלום הוצאות המשפט, לרבות הוצאות העדים, בסכום שקבע בית-המשפט; לענין ערעור ולענין סעיפים 66 עד 71 רואים הוצאות המשפט שחוייב בהן אדם לפי סעיף זה כאילו היו קנס.
הוצאות המשפט
80. (א) משפט שנפתח שלא דרך קובלנה וראה בית-המשפט שלא היה יסוד להאשמה, או שראה נסיבות אחרות המצדיקות זאת, רשאי הוא לצוות כי אוצר המדינה ישלם לנאשם הוצאות הגנתו ופיצוי על מעצרו או מאסרו בשל האשמה שממנה זוכה, או בשל אישום שבוטל לפי סעיף 94(ב) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 בסכום שייראה לבית-המשפט; במשפט שמנהל קובל רשאי בית-המשפט להטיל על הקובל תשלום כאמור.
הוצאות ההגנה מאוצר המדינה
[תיקונים: התש"ם (מס' 3), התשנ"ה]

1. שיעור הקנס התעדכן לאחרונה בצו שפורסם בק"ת 6877, התש"ע, עמ' 948.
2. תחילתו של ס"ק 77(ד) ביום 1.1.13.

(ב) שר המשפטים רשאי לקבוע בתקנות, באישור ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת, סכומי מקסימום להוצאות ולפיצויים האמורים.
(ג) ¹ החלטת בית-המשפט לפי סעיף זה ניתנת לערעור כפסק דין בפלילים.

81. (א) זיכה בית-המשפט את הנאשם לאחר שראה כי התלונה שגרמה למשפט הוגשה בקלות ראש או לשם קינטור או ללא יסוד, רשאי הוא לחייב את המתלונן, לאחר שנתן לו הזדמנות סבירה לטעון טענותיו לענין זה, בתשלום הוצאות הגנתו של הנאשם והוצאות התביעה, כפי שיקבע בית-המשפט.
(ב) לענין ערעור על חיוב לפי סעיף קטן (א), דין המתלונן כדין נאשם שהורשע, ולענין גביית ההוצאות רואים את החיוב בהן כפסק-דין של אותו בית-משפט שניתן בתובענה אזרחית לטובת הזכאי נגד המתלונן.

(תיקון התשמ"ט)

סימן ז': טיפול במשתמשים בסמים

82. הורשע אדם ונוכח בית המשפט כי הוא משתמש בסמים מסוכנים, כמשמעותם בפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973, רשאי בית המשפט להטיל עליו בצו - מבחן שבמסגרתו יעבור הנידון טיפול בקהילה, בתקופה ובהתאם לתוכנית שיורה בית המשפט; ורשאי בית המשפט לתת צו כאמור בלא להרשיע את הנאשם אף אם תלוי ועומד נגדו מאסר על תנאי שניתן לצוות על הפעלתו.

תנאים לצו מבחן עם טיפול
(תיקון התשמ"ט)

83. בית משפט לא יתן צו מבחן כאמור בסעיפים 82 או 86 אלא אם כן -
(1) הנידון הסכים לעבור טיפול והבין את תנאי הטיפול ומהותו;
(2) מצבו של הנידון מצדיק טיפול והנידון מתאים לטיפול;
(3) נעשו סידורים שיאפשרו לנידון לקבל את הטיפול על פי תוכנית מפורטת בתסקיר קצין מבחן בענין סוג הטיפול, מהותו ומשכו.

תקנות
(תיקון התשמ"ט)

84. (א) שר העבודה והרווחה, בהתייעצות עם שר המשפטים, שר המשטרה ושר הבריאות, רשאי להתקין תקנות לביצוע סימן זה.
(ב) שר הבריאות, בהתייעצות עם שר המשפטים ושר העבודה והרווחה רשאי להתקין תקנות לענין מקומות טיפול רפואיים ודרכי טיפול רפואי.
(ג) תקנות לפי סעיף זה יהיו באישור ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת.

הארכה נוספת של תקופת
התנאי
[תיקון התשמ"ה (מס' 2)]

85. (א) על אף הוראות סעיף 56(ב), רשאי בית המשפט שהרשיע אדם העובר טיפול למשתמשים בסמים, או שסיים טיפול כאמור, להשתמש בסמכותו לפי סעיף 56 יותר מפעם אחת, אם שוכנע כי לא יהיה זה צודק להפעיל את המאסר על תנאי משום שיש סיכוי לשיקומו של האדם, כי הפעלת המאסר על תנאי תסב לו נזק חמור, וכי אין סיכון לשלום הציבור בשל הארכת התנאי.
(ב) בטרם יחליט על הארכה נוספת של תקופת התנאי, יבקש בית המשפט תסקיר של קצין מבחן על הנאשם, על מצב התקדמותו בטיפול, וכן, אם הוא מקבל טיפול במוסד, על המוסד שבו הוא מטופל.
(ג) הארכה נוספת של תקופת התנאי, לפי סעיף זה, תלווה בצו מבחן כאמור בסימן זה ובתנאים האמורים בו; על ההארכה הנוספת יחולו הוראות סעיף 56(ג).
(ד) לענין סעיף זה -

1. סעיף זה יחול גם לענין החלטות שניתנו לפני תיקון התשמ"ט (מס' 3).

"טיפול למשתמשים בסמים" - "טיפול סוציאלי", "טיפול רפואי" או "טיפול משולב" כהגדרתם בחוק הפיקוח על מוסדות לטיפול במשתמשים בסמים, התשנ"ג-1993, הניתן למשתמשים בסמים;
"מוסד" - כהגדרתו בחוק האמור.

86. (א) הורשע נאשם ונוכח בית המשפט כי הוא נוהג באלימות כלפי בן משפחתו, רשאי בית המשפט להטיל עליו בצו, מבחן שבמסגרתו יעבור הנידון טיפול בקהילה, על פי תכנית שיורה בית המשפט, ורשאי בית המשפט לתת צו כאמור, אם קבע שהנאשם עבר את העבירה אך לא הרשיעו.
(ב) לענין סעיף זה -

טיפול באלימות במשפחה
[תיקון התשנ"ו (מס' 3)]

"בן משפחתו" - לרבות מי שהיה בן משפחתו בעבר, והוא אחד מאלה:

(1) בן זוג, הורה או בן זוג של הורה, הורה של בן זוג או בן זוג של ההורה, סב או סבתא, צאצא או צאצא של בן זוג, אח או אחות, גיס או גיסה, דוד או דודה, אחיין או אחיינית;

(2) קטין או חסר ישע, שעובר העבירה אחראי עליו, כהגדרת "אחראי על קטין או חסר ישע" בסעיף 368א;

"בן זוג" - לרבות הידוע בציבור כבן זוגו.

86א. הוראות פקודת המבחן [נוסח חדש], התשכ"ט-1969, יחולו על צו מבחן שניתן לפי סימן זה בכפוף להוראותיו ובשינויים המחויבים.

תחולת הוראות פקודת המבחן
[תיקון התשס"ד (מס' 5)]

סימן ח': שונות

87. (א) נקבע מועד לביצועו של עונש, באחת מהוראות פרק זה או בבית-המשפט לפיה, רשאי בית-המשפט לדחות את הביצוע למועד אחר.
(ב) נדחה ביצועו של עונש לפי סעיף קטן (א), רשאי בית-המשפט לדחותו פעם נוספת מטעמים מיוחדים שיירשמו.

דחיית מועדים

(ג) בית-המשפט הדוחה ביצועו של עונש לפי סעיף זה רשאי להתנות את הדחיה במתן ערובה ובתנאים אחרים שימצא לנכון; על ערובה הניתנת לפי הוראה זו יחולו, בשינויים המחויבים, הוראות סעיפים 38 עד 40 ו-44 לחוק סדר הדין הפלילי, התשכ"ה-1965.
(ד) החלטת בית-המשפט לפי סעיף זה ניתנת לערעור.

88. זיכוי בפלילים או הטלת עונש או חיוב בפיצוי לפי סעיף 77 אינם משחררים מאחריות לנזק לפי כל דין אחר.

האחריות האזרחית שמורה

89. הוראות פרק זה חלות על עבירות לפי כל דין.

תחולה

90. שר המשפטים ממונה על ביצוע פרק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל ענין הנוגע לביצועו.

ביצוע ותקנות

פרק ו'1: הוראות להתאמת דיני העונשין

[תיקון התשנ"ה (מס' 3)]

90א. בכל מקום בחיקוק שנחקק לפני תחילתו של חוק העונשין (תיקון מס' 39) (חלק מקדמי וחלק כללי), התשנ"ד-1994 (בפרק זה - חוק העונשין תיקון מס' 39), ושבזו היסוד הנפשי שבעבירה בא לידי ביטוי במונח -

פרשנות הדין בדבר היסוד הנפשי שבעבירה
[תיקון התשנ"ה (מס' 3)]

(1) "זדון או מזיד" - יהיה היסוד הנפשי הדרוש להתהוות העבירה - מודעות כאמור בסעיף 20(א) רישה, ולענין תוצאת המעשה הנמנית עם פרטי העבירה - גם פזיזות;

- (2) "בכוונה" - מקום שהמונח אינו מתייחס לתוצאת המעשה הנמנית עם פרטי העבירה, יתפרש המונח כמניע שמתוכו נעשה המעשה או כמטרה להשיג יעד כפי שנקבע בעבירה, לפי ההקשר;
- (3) "ביודעין" או מונח בעל משמעות דומה - יתפרש המונח כמחשבה פלילית כאמור בסעיף 20(א);
- (4) "יש לו יסוד להניח" או ביטוי בעל משמעות דומה - יתפרש הביטוי כאדם שחשד, כאמור בסעיף 20(ג)(1);
- (5) "התרשלות" - יתפרש המונח כרשלנות כאמור בסעיף 21.

עונש על עבירת רשלנות
[תיקון התשנ"ה (מס' 3)]

190ב. בכל מקום בחיקוק שנחקק לפני תחילתו של חוק העונשין תיקון מס' 39, ושב היסוד הנפשי הנדרש להתהוות העבירה הוא רשלנות, ולאותה עבירה נקבע עונש מאסר העולה על שלוש שנים - יהיה העונש בשל אותה עבירה, מאסר שלוש שנים.

(יתר סעיפי החוק - אינם נדרשים לצורך הלימוד לבהינה)

